



ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӨЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ ПО ОХРАНЕ ТРУДА



КӘСІБИ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ТЕРМИНОЛОГИЯСЫ МЕН ӘДІСТЕМЕСІ

ТЕРМИНОЛОГИЯ И МЕТОДОЛОГИЯ УПРАВЛЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫМИ РИСКАМИ





ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӨЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ ПО ОХРАНЕ ТРУДА



Еңбекті қорғауды ғылыми ұйымдастыру

Научная организация охраны труда





ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ ПО ОХРАНЕ ТРУДА

Кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін енгізу жөніндегі ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР



МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ по внедрению системы управления профессиональными рисками на предприятии

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ
ПО ОХРАНЕ ТРУДА

**Кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін
енгізу жөніндегі
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР
(ғылыми-әдістемелік басылым)**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
по внедрению системы управления
профессиональными рисками на предприятии
(научно-методическое издание)**

ӘОЖ 331.41

КБЖ 65.24

Б 58

Әзірлеуші ұйым: «Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институты» РМҚК.

РЕЦЕНЗЕНТТЕР:

Базарбаева С.М., т.ғ.д., Грибенко Л.А., э.ғ.к.

Бисақаев С.Ф.,

Б58 Кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін енгізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдар/ *Бисақаев С.Ф., Әбікенова Ш.К., Есбенбетова Ж.Х.* – Астана: «ҚР ЕХӘҚМ ЕҚРҒЗИ» РМҚК, 2017 .- 80 б.

ISBN 978-601-06-4724-4

Кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін енгізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдар Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігімен қаржыландырылатын «Қазақстан Республикасында кәсіби тәуекелдерді басқарудың ғылыми-әдістемелік негізін құру» тақырыбына № 0117РК00006 ғылыми-техникалық бағдарламаны орындау шеңберінде дайындалды.

Кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін енгізу оның негізгі жүйелік рәсімдеріне бірыңғай тәсілдемені әзірлеуді талап етеді, олар меншік нысандары және экономикалық қызмет түрлерінің кәсіпорындарында қолданыла алады.

ӘОЖ 331.41
КБЖ 65.24

«ҚР ЕХӘҚМ Еңбекті қорғау жөніндегі республикалық ғылыми-зерттеу институты» РМҚК Ғылыми кеңесімен қаралды, мақұлданды және жарияланымға ұсынылды, 2017 ж. 20.11. № 7 хаттама.

ISBN 978-601-06-4724-4

УДК 331.4
ББК 65.247
Б 58

Организация - разработчик: РГКП «Республиканский научно-исследовательский институт по охране труда Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан»

РЕЦЕНЗЕНТЫ:

Базарбаева С.М., д.т.н., Грибенко Л.А., к.э.н.

Бисакаев С.Г.

Б58 Методические рекомендации по внедрению системы управления профессиональными рисками на предприятии/*Бисакаев С.Г., Абикенова Ш.К., Есбенбетова Ж.Х.* – Астана: РГКП «РНИИОТ МТСЗН РК», Астана, 2017 г. 80 с.

ISBN 978-601-06-4724-4

Методические рекомендации по внедрению системы управления профессиональными рисками на предприятии подготовлены в рамках выполнения научно-технической программы № 0117РК00006 на тему «Создание научно-методической основы управления профессиональными рисками в Республике Казахстан» финансируемой Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан.

Внедрение системы управления профессиональными рисками на предприятии предполагает разработку унифицированного подхода к ее основным системным процедурам, которые могут быть применены на предприятиях независимо от форм собственности и видов экономической деятельности

УДК 331.4
ББК 65.247

Рассмотрено, одобрено и рекомендовано к публикации Ученым Советом РГКП «Республиканский научно-исследовательский институт по охране труда МТСЗН РК», Протокол от 20.11.2017 г. № 7.

ISBN 978-601-06-4724-4

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ
ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

**Кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін
енгізу жөніндегі
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР
(ғылыми-әдістемелік басылым)**

Мазмұны

1. Жалпы ережелер	7
2. Нормативтік сілтемелер.....	7
3.Терминдер мен анықтамалар.....	7
4.Кәсіпорындарда кәсіби тәуекелдерді басқаруды ұйымдастыру	8
4.1 Кәсіпорындарда кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру	9
4.2. Кәсіпорындарда кәсіби тәуекелдерді бағалау және басқару негіздерн оқыту	10
5. Тәуекелдерді анықтау (идентификациялау)	12
6. Кәсіби тәуекелдерді бағалау.....	13
7. Кәсіптік тәуекелдерді ранжирлеу	20
8. Түзету шаралары	20
9. Кәсіптік тәуекелдерді басқару жүйесін бақылау және мониторингтеу	22
10. Кәсіптік тәуекелдерді басқару процесін құжаттау	23

1. Жалпы ережелер

1. Кәсіпорындағы тәуекелдерді басқарудың кәсіби жүйесін іске асыру бойынша осы әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі - Ұсынымдар)) еңбек қатынастарының негізгі қатысушыларының рөлін айқындайтын, қауіпсіздік және еңбекті қорғауды қамтамасыз етуге қатысты еңбек заңнамасын (Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 23, 182, 182-баптары) ғылыми-әдістемелік негіздеу мақсатында жасалды .

2. Ұсынымдар барлық қызмет түрлері мен меншік үлгілеріндегі ұйымдарда қолданылады және кәсіпорында кәсіби тәуекелдерді басқарудың жүйесін енгізу бойынша нұсқаулық болып табылады.

2. Нормативтік сілтемелер

3 Ұсынымдарда төмендегі нормативтік-құқықтық актілер мен стандарттар қолданылады:

- Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек кодексі.

- Халықаралық еңбек ұйымының «Еңбек қауіпсіздігі мен гигиенасына жәрдемдесетін негіздер туралы» №187 Конвенциясы (2015 жылғы 3 апан).

- Халықаралық еңбек ұйымының «Өндірістік ортаның қауіпсіздігі мен еңбек гигиенасы туралы» №155 Конвенциясы (30 июля 1996 ж ылғы 30 шілде).

- OHSAS 18001-2007 «Кәсіби денсаулық және қауіпсіздік менеджменттерінің жүйесі, Талаптары» (Occupational Health and Safety Assessment Series).

- «Еңбек қауіпсіздігінің стандарттар жүйесі. Еңбекті қорғауды басқару жүйелері. ILO-OSH 2001 жалпы талаптары» 12.0.230-2007 МемСТ.

- Нұсқаулық 73-2010. Тәуекел менеджменті. Сөздік. ИСО ҚР СТ. ISO Guide 73:2009 Riskmanagement. Vocabulary.

- «Еңбек қауіпсіздігінің стандарттар жүйесі. Еңбекті қорғауды басқару жүйелері. Тәуекелдерді бағалау және басқару бойынша нұсқаулық» 12.0.002-2010 ҚР СТ.

3. Терминдер мен анықтамалар

4. Ұсынымдарда төмендегі терминдер мен анықтамалар қолданылады.

Кәсіп¹ – белгілі бір дайындықты талап ететін және білім туралы тиісті құжаттармен расталатын адам кәсібінің, еңбек қызметінің түрі.

Кәсіпорынның кәсіптік –біліктік құрылымы - белгілі бір еңбек функциясын атқару үшін қажетті біліктілік деңгейін ескере отырып, кәсіпорындағы барлық мүмкін болатын кәсіптердің қызметкерлер санының арақатынасы.

Кәсіби тәуекел (Occupational risk) (әрі қарай - КТ) – еңбек (қызметтік) міндетін жүзеге асыру кезінде жұмыскердің еңбекке жарамсыздығы немесе қайтыс болу қаупі.

Кәсіби тәуекелді бағалау (Occupational risk assessment) – тәуекел дәрежесін оларды анықтау (идентификациялау), науқастану мен жарақаттану туралы

¹ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 21 желтоқсандағы №982 бұйрығы бекіткен Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын және Басшылар, мамандар және де басқа қызметшілер лауазымдарының, жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларының біліктілік анықтамалығын және ұйымдар басшылары, мамандары және де басқа қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын әзірлеу, қайта қарау, бекіту және қолдану қағидалары

статистикалық деректерді, талдау негізінде кәсіпорындағы ұжымдық және жеке қорғану құралдарын ұсыну туралы ақпаратты талдау негізінде бағалау.

Кәсіби тәуекелдің дәрежесі (Level of Occupational risk) – КТ-ді есептеу әдісімен бағалау кезінде анықталатын, кәсіби тәуекелдің 1-ден 5-ге дейінгі өлшенген сандық сипаттамасы

Кәсіби тәуекелдерді анықтау (анықтау) (Occupational risk identification)– кәсіби қызметті жүзеге асыру кезінде жұмыс істеу қабілетін жоғалтуға әкелуі мүмкін тәуекелдің ықтимал көздерін анықтау (идентификациялау)

Кәсіби тәуекелдерді басқару (Occupational risk management) – тәуекелдерді анықтау (идентификациялау) және бағалау, оларды жою/түзету, мониторинг және мониторинг арқылы қауіпсіздік пен еңбекті қорғауды басқарудың шағын жүйесі.

Кәсіби тәуекелдерді ранжирлеу (Occupational risks ranking) - түзету шараларын қабылдаудың басымдықтарын айқындау мақсатында кәсіптердің жоғары, орташа, төмен және қолайлы жағдайларын анықтау.

Түзету шаралары (Occupational risks reduction)– тәуекелдерді қолайлы деңгейге дейін жоюға және / немесе азайтуға бағытталған іс-шаралар.

4.Кәсіпорындарда кәсіби тәуекелдерді басқаруды ұйымдастыру

5.Кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесі (бұдан әрі - КТБЖ) кәсіпорында еңбекті қорғауды басқару жүйесінің құрылымдық элементі болып табылады және PDCA жалпы басқару әдістемесіне сәйкес (Plan-Do-Check-Act) бес процедуранан тұрады: 1) Жоспарлау; 2) Тәуекелді анықтау (идентификация); 3) Тәуекелді бағалау; 4) Түзету шаралары; 5) Тәуекелдерді бақылау және мониторингілеу (1 сурет).

6 Кәсіпорында КТБЖ енгізу жоғарыда көрсетілген процедуралар мен оларды құжаттандыру Осы Нұсқаулықтың ережелеріне сәйкес жүргізіледі.



1 Сурет – Кәсіпорындарда КТ басқару жүйесі

7 Кәсіпорында тәуекелдерді басқарудың кәсіби жүйесін енгізу жұмыс берушінің актісімен реттеледі, ол жаңа еңбекті қорғау басқару жүйесіне көшу

үшін қажетті іс-шаралар кешенін қарастыруы керек (актіге қосымшалар ретінде жоспар түрінде ресімделуі мүмкін).

8 Жұмыс беруші КТ басқару жүйесінің шеңберінде кәсіпорын тәуекелдерін басқарудың аталған сатыларының әрқайсысы бойынша, соның ішінде 1-қосымшада көрсетілген қажетті құжаттар мен ақпараттың тізбесіне сәйкес анықтау (идентификация) мен тәуекелдерді бағалау үшін ақпаратты сақтауды қоса алғандағы қызметті жүзеге асыруды қамтамасыз етуі тиіс.

9 КТБЖ-сінің кейбір процедуралары тәуекелдерді басқару жүйесінің жай-күйін сыртқы көзқараспен тексеру / бағалауды ұсынады. Демек, тәуекелдерді бағалау 5 жылда бір рет тәуелсіз сараптама ұйымы тарапынан жүргізілуі тиіс.

10 Тәуекелдерді бағалаудың және басқарудың уақытылы орындалуын қадағалау мемлекеттік еңбек инспекциясының құзыретіне жатады.

11 Кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесінің мониторингі қажет болған жағдайда мамандандырылған еңбекті қорғау институтымен, сондай-ақ еңбек қызметіне байланысты жазатайым жағдайлардан сақтандыруды жүзеге асыратын ұйымдармен жүзеге асырылуы мүмкін.

12 Кәсіби тәуекелдерді басқарудың жүйесін енгізу бойынша жұмыстарды ұйымдастыру үшін ұйым басшысы комиссияның (жұмыс тобының) құрылуы туралы тиісті бұйрық шығарады, оған кемінде 5 адам, оның ішінде басшы немесе оның орынбасары, еңбекті қорғау және қауіпсіздігі қызметінің мамандары (бұдан әрі - ЕҚЖҚҚ), жұмыскерлер өкілдері мен тағы да басқа тұлғалар кіреді.

4.1 Кәсіпорындарда кәсіби тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру

13 Жұмыс беруші КТ басқару жүйесін енгізу бойынша шараларды жоспарлауы керек.

14 Жоспарлауға:

- анықтау (идентификациялау) және тәуекелдерді бағалау, тәуекелдерді бағалау нәтижелері бойынша түзету шараларын әзірлеу (кәсіпорын басшысының / ұйымының бұйрығымен бекітіледі) жөніндегі жұмыс тобын анықтау;

- жұмыс тобының мүшелері арасында өкілеттіктер мен міндеттерді бөлу;

- тәуекелдерді бағалау жүргізілетін барлық кәсіптердің немесе кәсіптік топтардың тізімін ескере отырып,

- бағалау объектілерін анықтау;

- КТБЖ-н енгізуге байланысты оның ішінде кәсіптік тәуекелдерді бағалауды қоса алғанда жүзеге асырылатын рәсімдердің реттілігі мен толықтығын анықтау (бағалауды жүргізетін тұлғаларды тағайындау, өндірістік ортасы мен еңбек процесінің барлық сипаттамаларын зерделеу: жұмыс орны, өндіріс жабдықтары мен техникасы, материалдар, технологиялар және жұмыс әдістері

- тәуекелді бағалау үшін қажетті ресурстарды бөлу туралы шешім қабылдау кіреді.

15 Жұмыс тобының құрамында түрлі санаттағы қызметкерлердің (жұмыс беруші, мамандар (оның ішінде сыртқы тәуелсіз сарапшылар) жұмыскерлер өкілдері) болуын қамтамасыз ету керек.

16 Бағалау объектілерін анықтау кәсіпорынның көлеміне және оның қызметінің сипатына байланысты болады. Тәуекелдерді бағалау процестер

(бизнес-процесстер, өндіріс және / немесе технологиялық процестер), құрылымдық бөлімшелер (бөлімдер, учаскелер, цехтар т.б.) бойынша жүзеге асырылуы мүмкін

17 Өндірістік факторлардың атауларын анықтауға бірыңғай көзқарасты қамтамасыз ету үшін 12.0.003-2015 МЕМСТ-ы, Халықаралық еңбек ұйымының ұсынымдары, «Гигиеналық бағалау критерийлері және еңбек жағдайларының зиянды және қауіпті факторларының көрсеткіштері бойынша еңбек жағдайларын жіктеу, еңбек процесінің ауырлығы мен қарқындылығы» (Р 2.2.755-99) нұсқауларына сәйкес әзірленген өндіріс факторларының Классификаторын қолдану ұсынылады. (2-қосымша).

18 Сонымен қатар, жұмыс беруші келесі міндетті талаптардың: тәуекелдерді басқару бойынша жұмыскерлерді оқыту, тәуекелдерді анықтау (идентификациялау) және оларды бағалау, тәуекелдерді басқарудың барлық сатыларындағы түзету шараларын жүргізу, ақпаратты және құжаттаманы ұйымдастырудың орындалуын қамтамасыз етуі тиіс.

4.2. Кәсіпорындарда кәсіби тәуекелдерді бағалау және басқару негіздерін оқыту

19 Мамандар мен жұмыскерлерге арналған оқыту бағдарламасы, кәсіби тәуекелдерді анықтау (идентификациялау) және бағалау, кәсіби тәуекелдерді жою / азайту бойынша түзету шараларын анықтау, тәуекелдерді басқару жүйесін енгізуді бақылау мен мониторингін жүргізу сияқты мәселелерді қамтуы тиіс.

20 Оқу бағдарламасын меңгеру нәтижесінде маман:

қауіп-қатерлерді анықтауға, кәсіптік тәуекелдерді бағалауға және басқаруға қойылатын талаптарды;

- деректер базасын құруды, деректердің статистикалық талдауын жүргізуді;
- құрылымдық бөлімшелер бойынша мамандық тұрғысынан жеке кәсіптік тәуекел дәрежесі мен интегралды кәсіптік тәуекелді есептеуді;
- өндірістік ортаның және еңбек процесінің факторларын гигиеналық талаптарға сәйкес бағалауға және жеке қорғану құралдарымен қамтамасыздандырылуды бағалауды;
- кәсіптік тәуекелдерді басқару бойынша есеп беру құжаттарды (хаттамалар, тізілімдемелер, журналдар) толтыру дағдыларын;
- кәсіптік тәуекелдерді басқару және түзету шараларын анықтау әдістерін білуі керек.

21 Қызметкерлерді КТБЖ ендіру бойынша жұмыстары туралы даярлау мен ақпараттандыру, қысқа мерзімді оқулар (тренингтер) түрінде жүзеге асыру тиімді болады.

4.3 Кәсіпорынның кәсіптік біліктілік құрылымын анықтауға қойылатын талаптар

22 Кәсіби тәуекелдерді басқару - белгілі бір жұмыс орындарында, нақты құрылымдық бөлімшелерде мамандық бойынша тәуекелдер кәсіпорынның кадрларының кәсіби және біліктілік құрылымын ескере отырып жүзеге асырылады.

23 Кәсіпорынның кәсіби - біліктілік құрылымы шаруашылық қызметтің түріне, өндірілетін өнімге, өндіріс түріне, өндірістік және технологиялық процестердің сипаттамаларына байланысты болады және кәсіпорынның ұйымдық құрылымы мен оның штаттық кестесіне сәйкес анықталады.

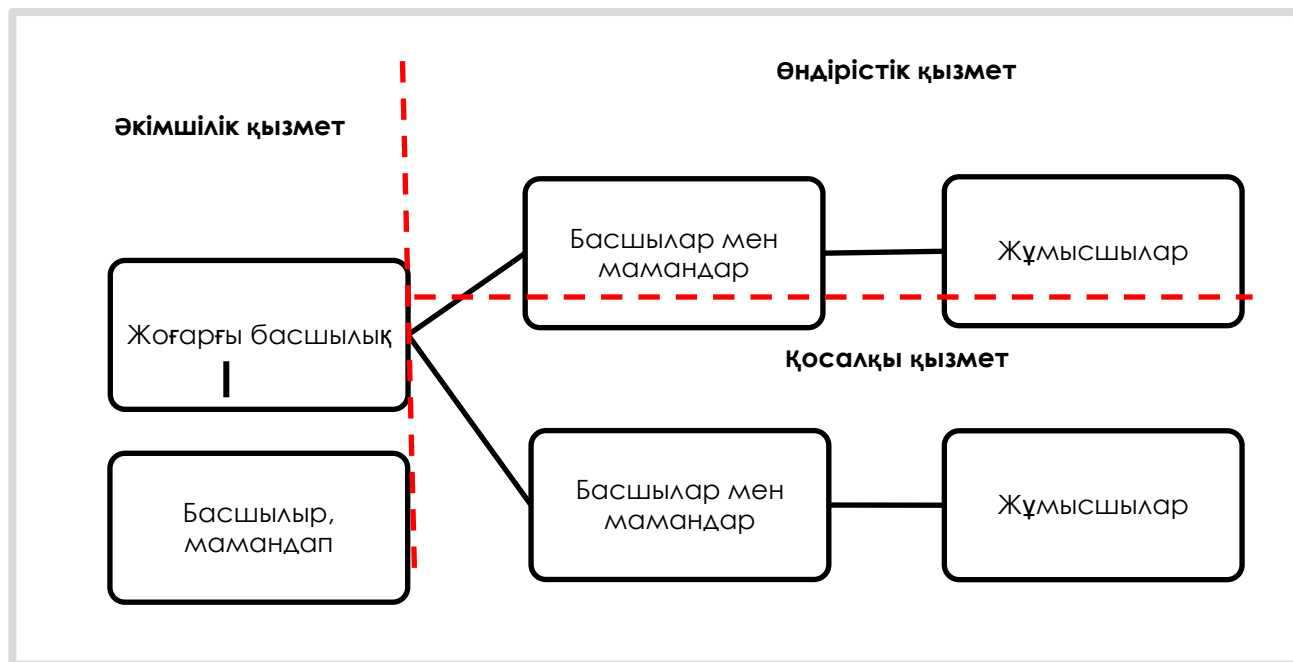
24 Мамандықтардың атауы Жұмыстар мен мамандықтардың Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығына сәйкес анықтау ұсынылады (бұдан әрі - БТБА).

25 Кәсіпорынның кәсіби - біліктілік құрылымы көпшілік қабылдаған жұмыскерлерді жіктеуге сәйкес (2-сурет) үш негізгі қызметкерлер санатына бөлінеді (әкімшілік, басқарушылық, өндірістік, көмекші персоналдар), олар өз кезегінде 2 кіші топқа бөлінеді.

26 Әкімшілік және басқарушылық құрамның бірінші тобына басшылар, басшылардың орынбасарлары, екінші топ құрамына кәсіпорындардағы құрылымдық бөлімшелерді басқаратын қызметкерлер, сондай-ақ экономикалық, қаржы және заң бөлімшелерінің, бухгалтерлік есеп, еңбек және кадр бөлімдерінің мамандары мен қызметкерлері және т.б. кіреді.

27 Өндіріс пен көмекші қызметкерлердің бірінші тобына басшылар, яғни, басқарушы лауазымдарда жұмыс істейтіндер (директорлар, бастықтар, мастерлер және т.б.), сондай-ақ құжаттарды дайындайтын және өңдейтін, процестерді есепке алатын және басқаратын қызметкер мамандар - инженерлер мен техниктер кіреді. Қызметкерлердің екінші тобына жұмысшылар, соның ішінде қызмет көрсету бойынша жұмысшылар да кіреді.

28 Өндірістік салада жұмыс істейтін қызметкерлердің кәсіптеріне, негізгі өндірістік қызметті жүзеге асыратын және кәсіпорындардағы тауарлық өнімдерді жасауға тікелей қатысты мамандықтары кіреді. Көмекші өндірістің мамандықтарына негізгі өндірістің (құрал-жабдық, энергия, жабдықты жөндеу) жұмыс істеуіне, сондай-ақ негізгі және қосалқы өндіріс процестеріне көлік, қойма (сақтау), техникалық бақылау және т.б. процестерін қолдауға мүмкіндік беретін мамандықтар кіреді.



2 Сурет - Кәсіпорынның кәсіби - біліктілік құрылымы

29 Кәсіпорынның әртүрлі санаттағы қызметкерлері мен жұмыскер мамандары және олардың салыстырмалы ара қатынас саны кәсіпорынның жалпы кәсіптік - біліктілік құрылымын сипаттайды. Ол ЖТ-1 үлгі түрінде көрсетіледі (3-қосымша).

5. Тәуекелдерді анықтау (идентификациялау)

30 Тәуекелдерді (қауіптерді) анықтау (идентификациялау) кәсіпорынның нақты еңбек жағдайлары туралы сенімді ақпаратпен қамтамасыз ететін, кәсіби тәуекелдерді басқарудың маңызды кезеңі болып табылады.

31 Ол үшін:

- 1-қосымшада келтірілген қажетті құжаттар мен ақпарат тізбесіне сәйкес анықтау (идентификациялау) және тәуекелдерді бағалау үшін ақпарат жинау;
- кәсіптердегі жұмыс түрлерін анықтаумен жиналған ақпараттарды құжатты талдау;
- жиналған ақпаратты жүйелеу және оны белгіленген үлгілерде көрсету жүргізіледі.

32 Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінде тәуекелдерді анықтау (идентификациялау) жауапты тұлғалардың жетекшілігімен әрбір кәсіп үшін жұмыс орнында тікелей жүзеге асырылады.

33 Кәсіпорынның әрбір қызмет түрі - әкімшілік, өндіріс және көмекші түрлеріне сілтеме жасай отырып, қарастырылған өндірістік (технологиялық) процестерге сәйкес, сол жерлерде жұмыс істейтін жекелеген мамандықтар анықталады.

34 Өндірістік процестердегі (технологиялық, бизнес-процестер) және қызмет түрлерінің тұрғысынан әрбір кәсіптің (жұмыс орнының) тәуекелдерін анықтау

(идентификациялау) кезінде құрылымдық бөлімше бойынша әрбір жұмыскердің жұмыс қабілеттілігін жоғалтуға әкелуі мүмкін өндірістік факторлар ТА -2 Реестр үлгісіне толтырылады (4-қосымша).

35 Өндірістік факторлардың атауы Өндірістік факторлардың жіктеуішіне сәйкес болуы керек (2-қосымша). Жұмыскердің организіміне әсер ету принципін ескере отырып, өндірістік факторлар (кодпен белгіленіп) 5 (бес) негізгі, яғни механикалық, физикалық, химиялық, биологиялық және психофизиологиялық әсер ететін топтарға бөлінеді.

36 Өндірістік тәуекел факторларының болуы жұмыс орнын визуальды тексеру және техникалық байқаумен, жұмыстың барысын қадағалау және қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін анықтау арқылы анықталуы мүмкін. Идентификациялау барысында жұмыскерлерден сауалнамалар немесе олармен ауызша сауалнама жүргізу арқылы ақпарат алуға болады.

37 Тәуекелдерді анықтау (идентификациялау) ықтимал әсер ету уақытын ескере отырып, өндірістік факторлардың қолайсыз әсеріне ұшыраған жұмыскерлерді анықтауға бағытталған (толық жұмыс ауысымы немесе оның кейбір бөлігі кезінде).

38 Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелері бойынша өндірістік факторлардың барлық Тізілімдері кәсіпорынның (ұйымның) ЕҚЖҚ үшін жауапты маманына келісім үшін ұсынылады және кәсіпорын үшін өндірістік факторлардың жалпы Тізіліміне енгізіліп, ТА-3 үлгісіне ресімделеді (4-қосымша) және ол кәсіпорын басшысымен бекітіледі.

39 Кәсіпорын үшін тұтас алғанда және әрбір құрылымдық бөлімшенің өндірістік факторларының Тізбесі еңбек қауіпсіздігі саласында тәуекелдерді бағалау және қызметті жоспарлау үшін негіз болып табылады және ол кәсіпорындағы ЕҚЖҚ үшін жауапты маманының электронды және қағаз тасымалдағыш түрінде сақталады.

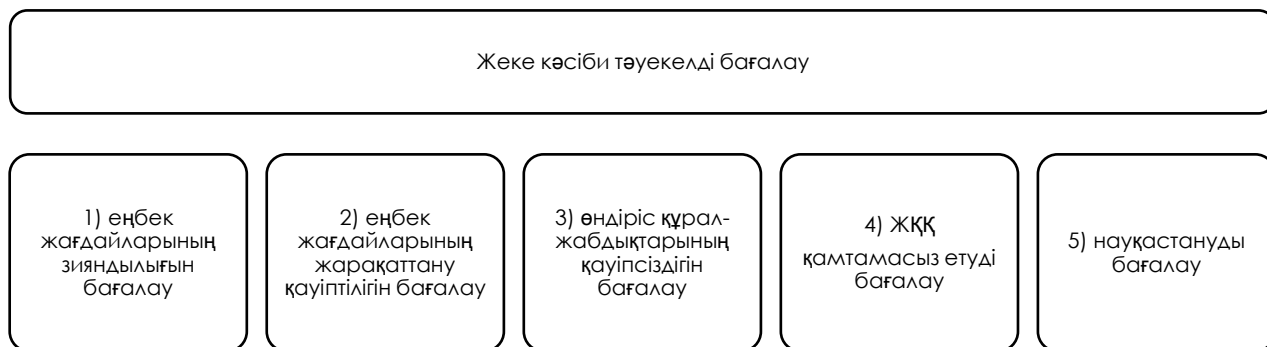
6. Кәсіби тәуекелдерді бағалау

40 Барлық анықталған тәуекелдерді ескере отырып әрбір мамандық үшін, жеке және интегралдық кәсіби тәуекел дәрежесі бағалау жүргізіледі.

41 Жеке кәсіби тәуекел жұмыскердің ұжымдық және жеке қорғаныс құралдарының қолжетімділігін ескере отырып, оның кәсібіне қатысты өндіріс факторлардың әсер етуі нәтижесінде еңбек ету қабілетінен айырылу қаупін сипаттайды.

42 Интегралдық кәсіби тәуекел - кәсіпорынның (құрылымдық бөлімшенің) кәсіптік - біліктілік құрылымындағы әр мамандықтың үлес салмағын ескере отырып, жеке кәсіби тәуекелдердің жиынтығымен анықталған жұмыскердің еңбекке қабілеттілігін жоғалту тәуекелі.

43 Жеке кәсіби тәуекел әрбір мамандықтың үшін, жұмыс орнындағы 5 қауіпті көрсеткіштері, яғни, өндіріс ортасы мен еңбек процесіндегі факторларлардың әсер ету ықтималдығы, еңбек процесінің жарақаттану қауіптілігі, өндіріс құрал-жабдықтарының қауіпсіздігі, жеке қорғану құралдарымен қамтамасыз етілуі және жұмыскердің денсаулығына әсер ететін еңбек жағдайлары негізінде есептелінеді (3 - сурет).



3 -сурет –Жеке КТ бағалаудың құрамдас бөліктері

44 Жекелеген кәсіби тәуекелдерді бағалау мәліметтері, белгіленген ТБ-1 түріндегі тәуекелдерді бағалаудың 5 көрсеткіші бойынша жеке кәсіби тәуекелдерді бағалау Хаттамасына енгізіледі (5-қосымша).

45 Еңбектің жағдайларының зияндылығын бағалау, олардың түрлерін айқындаумен бірге зиянды өндіріс факторларына көп ұшырайтын кәсіптерді (кәсіптік топтарды) анықтау және олардың жұмыскерлердің организміне әсер ету деңгейін белгілеу үшін жүргізіледі.

46 Жұмыс ортасының және еңбек процесінің тәуекелін бағалау өндіріс факторының жай-күйінің тиісті өлшемдерін белгіленген Р 2.2.755-99 «Жұмыс ортасының зиянды және қауіпті факторларының көрсеткіштері бойынша еңбек жағдайларын бағалау мен жіктеудің гигиеналық критерийлері, еңбек процесінің ауырлығы мен қарқындылығы» гигиеналық талаптарға сәйкес салыстыру арқылы жүзеге асырылады.

47 Еңбек жағдайлары белгіленген қауіпсіздік стандарттарына сай келмеген жағдайда, шекті рұқсат етілген шоғырланудан және шекті рұқсат етілген деңгейден асып кеткен жағдайда) жұмысшы организміне физикалық, биологиялық және психофизиологиялық әсер ету факторларының өндірістік факторларының классификаторына сәйкес 28 өндірістік факторлардың әрқайсысы үшін еңбек жағдайлары класы белгіленеді.

48 Белгіленген еңбек жағдайларының сыныптары келесі баллдарға ауыстырылады: 3.1 сыныбына - 1 балл тағайындалады, 3.2 сыныбына - 2 балл, 3.3 сыныбына - 3 балл, 3.4 сыныбына - 4 балл.

49 Жұмыс жағдайларының жалпы бағасы еңбек жағдайларының белгіленген класына сәйкес химиялық, физикалық, биологиялық және психофизиологиялық әсер етудің барлық балл факторларының жиынтығы арқылы анықталады.

50 Жұмыс жағдайларының зияндылығын бағалау (r_{bp}^k) белгіленген грация қауіп дәрежесіне сәйкес еңбек жағдайларын бағалау негізінде анықталады:

- 0 балл- 1 дәреже;
- 1-5 балл - 2 дәреже;
- 6-15 – 3 дәреже;
- 16-25 – 4 дәреже;
- 25-тен астам – 5 дәреже.

51 Жұмыс жағдайларының зияндылығын бағалау кезінде химиялық, физикалық, биологиялық және психофизиологиялық әсер ету факторлары бағаланады. (Жарақат алуға, еңбек жағдайларының зияндылығын бағалауға механикалық әсер ету факторлары назарға алынбайды, олар жарақаттану қауіпсіздігін жеке бағалауға және олардың салдарларының ауырлығына байланысты болады).

52 Еңбек жағдайының жарақат алу қауіп-қатерін бағалау еңбек процесінің мазмұнын, функционалдық міндеттерін, орындалатын жұмыстардың түрлерін анықтайтын нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес жүзеге асырылады. Бұл мақсаттарда жұмыстар мен мамандықтардың Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалықтарын пайдалану ұсынылады.

53 Өндірістік факторлардың классификаторына сәйкес, жұмыс аймағындағы құлдырау (M1), жол-көлік оқиғасы (M2), өндіріс механизмдерінің, машиналар мен құрал жабдықтар бөлшектері әсер етуі (M3) электр қауіпсіздігі (M4), өрт және жарылыс қауіпсіздігі (M5) жарақаттану еңбек қауіптілігін бағалау механикалық әсер етудің 10 түрімен (тиісті кодтаумен) бағалау жүргізіледі.

54 Әрбір қауіптілік түрі үшін балдық бағалау ықтимал әсердің салдарларының ауырлығына сараптамалық бағалау негізінде анықталады. Бұл жағдайда ықтимал әсердің (1-жеңіл, 2-орташа, 3-ауыр) үш дәрежелі дәрежесін және 1-ден 5-ке дейінгі қауіптіліктің пайда болу жиілігін ескере отырып, баллдар беріледі (1 - жылда 1- ден артық емес, 2- тоқсанда 1-ден артық емес, 3- айына 1-ден артық емес, 4 - аптасына 1-ден артық есем, 5- тұрақты жұмыс ауысымы кезінде) (1 таблица).

1-кесте – Қауіптілікті баллдық бағалау

Қауіптіліктің пайда болу жиілігі	Қауіптіліктің ықтимал әсер ету салдарының ауырлығы		
	1 - жеңіл	2 - орташа	3 - ауыр
1 - жылда 1- ден артық емес	1	2	3
2 - тоқсанда 1-ден артық емес	2	4	6
3 – айына 1- ден артық емес	3	6	9
4- жұмасына 1- ден артық емес	4	8	12
5- тұрақты жұмыс ауысымы кезінде	5	10	15

55 Механикалық әсер ету ықтимал қауіптілігінің барлық түрлеріне балдық бағалауды (к-мамандықта) есептеу (r_{on}^k) келесі формула (1) бойынша жүргізіледі

$$r_{on}^k = \frac{\text{Қауіптіліктің барлық түрлерінің балдық жиынтығы (k-кәсібі бойынша)}}{\text{Жұмыс түрлерінің жалпы саны (по k-кәсібі бойынша)}} \quad (1)$$

56 Әр мамандық бойынша еңбек жағдайлары жарақат алу қаупін бағалау, осымамандық бойынша жұмысқа байланысты жазатайым оқиғалар болмаған жағдайда тәуекел дәрежесіне байланысты анықталады:

0 балл- 1 дәреже;

1-5 балл- 2 дәреже;

6-15 – 3 дәреже;

16-25 – 4 дәреже;

25-тен артық – 5 дәреже.

57 Осы мамандық бойынша жұмысқа байланысты жазатайым оқиғалар тіркелсе, әрбір мамандық бойынша еңбек жағдайлары жарақат алу қаупін бағалау мынадай критерийлерге сәйкес анықталады:

- ауыр немесе өлімге әкелетін жазатайым оқиға болған жағдайда - 5 дәреже;

- жеңіл және орташа ауырлық дәрежесіндегі жазатайым оқиға болған жағдайда – 4 дәреже;

58 Өндірістік құрал - жабдықтардың қауіпсіздігін бағалау, әсер ету салдарының ауырлық дәрежесін ескере отырып, нормативтік қауіпсіздік талаптарын сақтамаған өндірістік жабдықтың ықтимал қауіпті әсер ету аймағында орналасқан кәсіптерді (кәсіптік топтарды) анықтау үшін жүргізіледі.

59 Өндірістік құрал - жабдықтар қауіпсіздікті бағалауды құрылымдық бөлімшелер мен 2 критерийге сәйкестігін кешенді тексеру негізінде жүзеге асырады:

1) Өндірістік құрал - жабдықтар өндірістік жабдықтарға арналған құжаттамаға қойылатын барлық талаптармен сәйкестігі (пайдалану нұсқауларының болуы, пайдалануға тапсыру мерзімі, қызмет ету мерзімі, растау сертификаттары).

2) ұжымдық немесе жеке қорғану құралдарын (визуалдық және техникалық бағалау) бағалауды ескере отырып, құрал жабдықтың конструкциясының және оның жекелеген бөліктерінің құрал жабдықтың және оның жеке бөліктерінің құрылысына қойылатын барлық белгіленген талаптарға сәйкестігі

60 Өндірістік жабдықтың (құрал жабдықтың) қауіпсіздігін бағалау ($r_{по}^k$) (k-кәсібіне сәйкес) мына формула бойынша жүзеге асырылады (2):

$$r_{по}^k = \frac{\text{визуалдық-техникалық бағалау } (V_k) + \text{құжаттық бағалау } (D_k)}{2}. \quad (2)$$

61 Өндірістік жабдықтың қауіпсіздігін визуалды және техникалық бағалау (V_k) өндірістік жабдықты барлық қауіпсіздік талаптарына және қорғаныс құралдарының (ұжымдық және жеке) сәйкестігін визуалды тексеру және техникалық бақылау негізінде сараптау әдісімен анықталады (Хаттаманың 3.1 бөлімі);

62 Өндірістік құрал жабдықтың қауіпсіздігін визуалды және техникалық байқауда өндірістік құрал жабдықтардың қауіпсіздігі үшін талап етілетін 10 міндетті талаптар бар (талаптардың санына байланысты өзгеруі мүмкін).

63 Өндірістік құрал жабдықтың қауіпсіздігін бағалау осы талаптарға сәйкес 1-ден 5-ке дейін анықталады:

- Технологиялық (өндірістік) процесте құрал жабдық немесе оның бөліктері пайдаланылмаса, 1 дәреже тағайындалады;

- 2 дәреже - егер технологиялық (өндірістік) процесінде өндірістік жабдық немесе оның бөліктері пайдаланылса және сонымен бір мезгілде барлық қажетті қорғау құралдары мен талаптары қамтамасыз етілсе;

- зиянды зардаптардың ауырлығын ескере отырып, технологиялық (өндірістік) технологиялық процесте пайдаланылатын өндірістік құрал жабдықтың немесе оның бөліктерінің қауіпті әсерінен талаптардың сақталмауы және орындалмауы қажет болған жағдайда, егер салдар жеңіл деп бағаланса 3-сыныпқа беріледі; 4 дәреже - егер салдары орташа деп бағаланса; 5 дәрежелі егер салдары ауыр деп бағаланса.

64 Мамандықтың жұмыс аймағында орналасқан өндірістік құрал жабдықтың қауіпсіздігіне қойылатын барлық 10 талаптарға есептелу көрсеткіші V_k (к-мамандығы бойынша) келесі формула бойынша есептеледі (3):

$$V_k = \frac{n \text{ талаптарының әрқайсысы үшін өндірістік құрал жабдықтардың қауіпсіздік жалпы бағасы}}{10}.$$

(3)

65 Өндірістік құрал жабдықтардың қауіпсіздігін құжаттық бағалау, яғни Хаттаманы толтыру арқылы әрбір жабдыққа арналған D_k индикаторы (3 бөлім) келесі 4 критерий бойынша құжаттамалық талдау негізінде анықталады:

1) өндірістік жабдықтардың пайдалануға енгізу күніне сай пайдалану мерзіміне және техникалық құжаттамада көзделген пайдалану мерзіміне сәйкестігі;

2) техникалық құжаттаманың (паспорт, регламент, нұсқаулық және т.с.с.) болуы;

3) пайдалану құжаттамасының (пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың) болуы;

4) өндірістік жабдықтардың тексеруді растайтын құжаттаманың (тексеру актілерінің) болуы.

66 Кәсібінің k -сына жататын өндірістік жабдықтың әрбір атауы бойынша D_k көрсеткіш құжаттамаға бекітіліп берілген критерийлерге сәйкес 1-ден 5-ке дейін белгіленеді. Барлық талаптар орындалған жағдайда - 1, егер бір талап орындалмаса - 2, егер екі талап орындалмаса - 3, егер үш талап орындалмаса - 4, егер төрт талап орындалмаса - 5.

67 Көрсеткішті D_k (к-кәсібі бойынша) есептеу мына формула бойынша осы кәсіптің жұмыс орны аймағындағы өндірістік жабдықтардың әрбір түрі бойынша қауіпсіздік бағасын жинақтау арқылы жүргізіледі (4):

$$D_k = \frac{\text{Әрбір жабдық бойынша қауіпсіздікті жиынтық құжаттамалық бағалау}}{\text{к-кәсібіне жататын өндірістік жабдықтардың саны}}. \quad (3)$$

68 Жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілуін бағалау белгіленген талаптарға сәйкес олар бойынша ЖҚҚ болуы қамтамасыз етілмеген кәсіптерді (құрылымдық бөлімшелерді) анықтау үшін жүргізіледі.

69 Хаттаманы (4-бөлім) толтыра отырып, әрбір кәсіп бойынша жеке қорғаныш құралдармен қамтамасыз етілуді бағалау (Z_k көрсеткіш) келесі 3 критерий бойынша белгіленеді:

1) белгіленген оларды беру нормаларына сәйкес ЖҚҚ болуы;

2) норманы көрсете отырып, ЖҚҚ беруге нормативтік-техникалық құжаттаманың болуы;

3) ЖҚҚ пайдалануға сапа сертификаттарының болуы.

70 Zk- кәсібіне жататын ЖҚҚ әрбір атауы бойынша жеке қорғаныш құралдармен қамтамасыз етілу Zk көрсеткіші ЖҚҚ-ға белгіленген критерийлерге сәйкес 1-ден 5-ке дейін белгіленеді: ЖҚҚ беру талап етілмеген жағдайда -1, егер барлық талаптар орындалса - 2, бір талап орындалмағанда – 3, екі талап орындалмағанда – 4, барлық талаптар орындалмағанда – 5.

71 Жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілмеуді бағалауды есептеу $r_{ЖҚҚ}^k$ (k-кәсіп бойынша) ЖҚҚ-ның әрбіреуі бойынша осы кәсіп жұмыскері қамтамасыз етілуі тиіс жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілу көрсеткіштерін жиынтықтау жолымен жүргізіледі (4-формула):

$$r_{ЖҚҚ}^k = \frac{\text{ЖҚҚ-ның әрбір атауы бойынша қамтамасыз етушілікті жиынтық бағалау}}{\text{k-кәсібіне жататын ЖҚҚ саны}}. \quad (4)$$

72 Науқастану тәуекелін бағалау зиянды және/немесе қауіпті өндірістік факторлардың әсерімен жұмыскерлердің организмінде функциялық өзгерістердің болуымен сипатталатын кәсіптерді (кәсіптік топтарды) анықтау үшін жүргізіледі.

73 Науқастану тәуекелін бағалау мына мәліметтерден тұратын 7-нысан бойынша жұмыскерлердің еңбекке жарамсыздығын тіркеу парақтары журналы деректерінің негізінде жүргізіледі: ТАӨ, кәсібінің атауы, құрылымдық бөлімшенің атауы, жұмыс орнының коды, жынысы, жасы, МКБ10 бойынша ауру коды, ауру диагнозының атауы, уақытша еңбекке жарамсыздық түрі (жарақаты немесе ауруы), емдеу режимі (амбулаторлық немесе стационарлық), еңбекке жарамсыздық кезеңі және еңбекке жарамсыздық күндерінің жалпы саны.

74 Науқастану тәуекелінің бағасы денсаулық жағдайының келесі критерийлеріне байланысты белгіленген тәуекел дәрежесінің градациясына сәйкес белгіленеді:

- еңбекке жарамсыздықты уақытша жоғалтудың жиынтық ұзақтығы (барлық еңбекке жарамсыздық күндерін жиынтықтау);
- жылына жіті респираторлық вирусты инфекциялар жағдайларының саны (осы диагнозбен бар ауру жағдайларын тікелей есептеу);
- созылмалы аурулардың болуы (2-кесте).

2-кесте – Денсаулық жағдайы критерийлерінің негізінде науқастану тәуекелі дәрежесін градациялау

Тәуекел дәрежесі	Денсаулық жағдайының критерийлері		
	Уақытша еңбекке жарамсыздықтың жиынтық ұзақтығы	Жылына жіті респираторлық вирусты инфекциялар жағдайларының саны	Созылмалы ауруларының болуы
1	Жылына 7 күннен астам емес	Жылына 1 реттен астам емес	Жоқ
2	Жылына 14 күннен астам емес	Жылына 2 реттен астам емес	Жоқ

3	Жылына 21 күннен астам емес	Жылына 3 реттен астам емес	Бар
4	Жылына 21 күннен астам	Жылына 3 реттен астам	Бар
5	Тіркелген кәсіптік аурулары болған кезде		

75 Жұмыскерде есепті кезеңде еңбекке жарамсыздық парақтары болмаған жағдайда оған 1 тәуекел дәрежесі белгіленеді.

76 Науқастану жөніндегі барлық деректер әрбір кәсіп жұмыскерлері бойынша тиісті тәуекел дәрежесі (5.1-бөлім) көрсетіліп, Хаттамаға (5-бөлім) енгізіледі.

77 Науқастануды бағалау (r_3^k)(k-кәсібі бойынша) осы кәсіпке жататын, осы кәсіп жұмыскерлерінің жалпы санына әрбір жұмыскер бойынша науқастану тәуекелін жиынтық бағалау қатынасы ретінде мына (6) формула бойынша есептелінеді:

$$r_3^k = \frac{k\text{-кәсібі жұмыскерлері бойынша науқастану тәуекелін жиынтық бағалау}}{k\text{-кәсібі жұмыскерлерінің саны}}. \quad (6)$$

78 Жеке кәсіптік тәуекел ($R_{\text{жеке}}^k$) 5 көрсеткіш негізінде: еңбек жағдайының зияндылық дәрежесі ($r_{\text{зиян}}^k$), еңбек жағдайының жарақаттану қаупі дәрежесі ($r_{\text{қауіп}}^k$); өндірістік жабдықтардың қауіпсіздік дәрежесі ($r_{\text{өқ}}^k$); ЖҚҚ-мен қамтамасыз етілу дәрежесі ($r_{\text{жққ}}^k$); науқастану дәрежесі (r_n^k) (7) формула бойынша белгіленеді:

$$R_{\text{жеке}}^k = 0,7 * (r_{\text{уақ}}^k + r_{\text{өқ}}^k)/2 + 0,2 * (r_{\text{өқ}}^k + r_{\text{жққ}}^k)/2 + 0,1 * r_n^k \quad (7)$$

79 Әрбір кәсіп бойынша алынған барлық деректер ТҚ-2 нысаны бойынша жеке және интегралды кәсіптік тәуекел тіркелімі (6-қосымша) толтырылады және оған енгізіледі.

80 Кәсіптік тәуекел дәрежесінің интегралды көрсеткіші i құрылымдық бөлімшесі ($R_{\text{инт}}^i$) бойынша әрбір кәсіптің (B_k) үлес салмағы есепке алынып (8) формуласы бойынша белгіленеді:

$$R_{\text{инт}}^i = \sum_{k=1}^S B_k R_{\text{жеке}}^k, \quad (8)$$

мұндағы s – кәсіпорынның i құрылымдық бөлімшесіндегі кәсіптер саны,

B_k – k – кәсібінің кәсіпорынның кәсіптік-біліктілік құрылымдағы үлес салмағы,

$R_{\text{жеке}}^k$ – k – кәсібі бойынша кәсіптік тәуекелдің жеке көрсеткіші.

81 Кәсіпорын бойынша кәсіптік тәуекел дәрежесінің (R) интегралды көрсеткіші ($R_{\text{инт}}^i$) i әрбір құрылымдық бөлімшенің үлес салмағы (α_i) ескеріліп, кәсіптік тәуекелдің интегралды көрсеткішінің негізінде белгіленеді:

$$R_{\text{инт}}^i = \sum_{i=1}^m \alpha_k R_{\text{инт}}^i, \quad (9)$$

мұндағы m – кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің саны,
 α_i – i - құрылымдық бөлімшесінің үлес салмағы,

$R_{\text{инт}}^i$ – k - құрылымдық бөлімше бойынша кәсіптік тәуекел дәрежесінің интегралды көрсеткіші.

82 Интегралды және жеке тәуекелдерді градациялау 5 дәрежені көрсетеді: 1 – дәреже (жол берілетін), 2-дәреже (төменгі), 3-дәреже (орташа), 4-дәреже (жоғары), 5-дәреже (өте жоғары).

7. Кәсіптік тәуекелдерді ранжирлеу

83 Тәуекелдерді кәсіптер және алып отырған жұмыс орындары бойынша ажырату басымдылықты және түзету (алдын алу) шараларының бағыттарын анықтау үшін қажет.

84 Түзету шараларының басымдылығы туралы шешім мынадай шараларды қабылдаудың бағытталу шекарасының негізінде қабылданады, оған сәйкес:

- жол берілетін тәуекел (1-дәреже) түзету шараларын өткізуді көздемейді;
- төменгі тәуекел (2-дәреже) елеулі шығындарды талап етпейтін түзету шараларын өткізуді көздейді;
- орташа тәуекел (3-дәреже) тәуекелді бағалаудан соң 6 ай ішінде тәуекелді азайту бойынша түзету шараларын өткізуді талап етеді;
- жоғары тәуекел (4-дәреже) қысқа мерзімдерде түзету шараларын өткізуді талап етеді. Жұмысты тоқтатуға мүмкіндік болған жағдайда соны жасау және түзету шараларын өткізген соң жұмысты қайта жүргізу қажет. Олай болмаған жағдайда, егер жұмысты тоқтату мүмкін болмаған жағдайда тәуекелдерді азайтуды жұмыскерлерді жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз ете отырып, 1 айдың ішінде жүзеге асыру қажет;
- өте жоғары тәуекел (5-дәреже) жұмыстарды тоқтатуды және тәуекелдерді жою жөніндегі түзету шараларын өткізуді талап етеді.

85 Шараларды қабылдаудың болжамды шекарасын ескере келе, ең алдымен тәуекелдері ең жоғары кәсіптерге назар аударған, содан соң тәуекелдерді жол берілетін деңгейге дейін азайта отырып, барлық қалған кәсіптерді түзетуді қамтыған жөн.

8. Түзету шаралары

86 ӨТ бағалау нәтижесінің негізінде кәсіпорынның ҚЖЕҚ бойынша жауапты тұлғалары түзету шараларын белгілейді.

87 Тәуекел сипатын ескере отырып түзету шаралары мыналарға бағытталған шараларға бөлінеді:

- тәуекелдерді жою және оны жол берілетін дәрежеге дейін шығару;
- тәуекелді азайту және оны неғұрлым төменгі дәрежеге келтіру;
- жұмыскердің еңбекке жарамсыздығын сақтау бойынша кепілдіктерді (қосымша еңбек демалысын, қысқартылған жұмыс уақытының ұзақтығын, көтерілген еңбекақы төлеу мөлшерін) ұсына отырып, тәуекелді қабылдау.

Осы тәсілдер аралас қолданылуы мүмкін.

88 Түзету шараларын таңдау былайша жүзеге асырылады:

- 1) мынадай:

- еңбек жағдайын жақсарту,
 - өндірістік жарақаттанушылық, кәсіптік аурулар және жалпы науқастану көрсеткіштерін азайту,
 - зиянды еңбек жағдайларында жұмыс істейтін жұмыскерлердің санын азайту;
 - келеңсіз салдарлар шамасын азайту;
 - кәсіптік тәуекел аймағында жұмыс істейтіндерді қамту жөніндегі шаралардың тиімділігін бағалауды ескере отырып;
- 2) нормативтік-құқықтық қажеттілікті ескере отырып (НҚА талаптарына сәйкес келтіру).

89 Шаралардың нәтижелілігі өз күшімен орындау мүмкіндігін, елеулі емес қаржылық және уақыт шығындарын ескере келе, оны өткізудің қиындықтары тұрғысынан бағаланады.

90 Түзету шараларының тиімділігі (1-ден 9-ға дейінгі шекте) баллдармен бағалауға орай, әрбіреуі 1-ден 3-ке дейін бағаланатын шаралардың нәтижелілігін және күрделілігін ескере отырып белгіленеді (3-кесте).

3-кесте. Түзету шаралары тиімділігінің критерийлері

Шаралардың нәтижелілігі	Шаралардың күрделілігі		
	Елеулі қаржылық және уақыт шығындары, өз күшімен орындау мүмкін еместігі	Елеулі емес қаржылық шығындар, бірақ ұзақ уақыт бойы орындамау	Елеулі емес қаржылық шығындар, өз күшімен орындау мүмкін еместігі
	1	2	3
1	Тиімділік (1). Шара жүргізілмейді.	Тиімділік (2). Неғұрлым тиімді тәсілді іздестіру	Тиімділік (3). Жай, бірақ нәтижесі жоғары емес
2	Тиімділік (2). Неғұрлым тиімді тәсілді іздестіру	Тиімділік (4). Жай емес, бірақ нәтижелі	Тиімділік (6). Жай және нәтижелі емес
3	Тиімділік (3). Күрделі, бірақ өте нәтижелі.	Тиімділік (6). Жай емес, бірақ өте нәтижелі.	Тиімділік (9). Жай және өте нәтижелі.

91 Түзету шаралар мыналарға жатады:

- міндетті, тиімділік 6-дан 9-ға дейінгі балл шегінде белгіленгенде;
- ұсынылатын, егер тиімділік 2-ден 4-ке дейінгі баллмен болса.

Егер тиімділік 2 баллдан төмен болса, түзету шаралары жүргізілмейді.

92 Түзету шаралары КМ-1 нысаны бойынша кәсіптік тәуекелдерді басқару жөніндегі Іс-шаралардың жоспарында (7-қосымша) ұсынылуы тиіс.

93 Қауіпті физикалық әсерді жоюға бағытталған түзету шаралары ең тиімді болып табылады.

94 Түзету шараларына *қауіпті жұмыстар мен кәсіптерге қатысты* мыналарды жатқызу ұсынылады: әдістемелерді, нұсқаулықтарды немесе қауіптілігі жоғары аймақтардағы бекітілген жұмыс әдістерін пайдалану; қажетті жабдықтарды қолдану; қауіпті материалдарды пайдалануға жол берілетін аймақтарды шектеу; қауіпті материалдарды сақтаудың қауіпсіз жағдайларын қамтамасыз ету және қауіпті материалдарға қолжетімділікті; қауіпті материалдарды экрандау және оқыту және т.б.

95 *Өндірістік жабдықтарды пайдалану кезіндегі түзету шаралары болуы мүмкін:* тұрақты техникалық қызмет көрсету және жабдықтарды жөндеу, оны тексеру және қауіпсіздікке қауіп төндіретін жағдайлардың алдын алу мақсатында сынақтан өткізу; ғимараттардың, құрылыстардың, үй-жайлардың жай-күйін тексеру, қозғалысты басқару; ұжымдық және жеке қорғаныш құралдарының қорғаныш жүйелерін тексеру және құлаудан сынақ өткізу, электр қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйелерінің, құтқару жабдықтарының, бұғаттау сөндіргіш құрылғылары жүйелерінің, өртті анықтау және сөндіру жабдықтарының, сәуле шығаруды бақылау құрылғыларының, желдеткіш жүйелерінің және т.б. болуы, бақылау және техникалық қызмет көрсету.

96 *Жалпы сипаттағы түзету шаралары:* үй-жайларда тазалықты және тәртіпті сақтау; авариялық жағдайлардағы іс-қимылдар жоспарларының өзекті жағдайы; жұмыскердің денсаулық жағдайын қадағалау және медициналық тексеру бағдарламалары; оқыту, біліктілікті арттыру, нұсқама беру, жұмыскерлердің жұмыс орындарындағы қауіптілік және кәсіптік тәуекелдер туралы ақпарат және консультациялар беру және т.б.

97 Басшылық бекіткен жоспар тәуекелдерді басқару жөніндегі шараларды өткізуді ұйымдастыруға қатысты бекітіліп берілген тұлғалардың жауапкершілігін белгілейді. Қажет болған жағдайда шараларды орындау үшін ұйым кәсіпорындарының барлық бөлімшелері тартылады.

9. Кәсіптік тәуекелдерді басқару жүйесін бақылау және мониторингтеу

98 ӨТ басқару жүйесі кәсіптік тәуекелдердің, оның ішінде белгіленген түзету шараларын іске асырудың нәтижелерін мониторингтеуді міндетті түрде жүргізуді көздейді. Мониторингтеуді жылына кемінде бір рет жүйелі негізде кәсіпорынның жауапты тұлғалары жүзеге асырады.

99 Мониторингтеу ӨТ басқару бойынша белгіленген рәсімдердің орындалуын тексеруді қамтиды. Тексеру ақпаратты жинау және бастапқы материалдарды зерделеудің негізінде жүзеге асырылады. Құжаттаманы жүргізу нысандарына, оны сақтау жағдайларына сәйкес тексеріледі. Нормативтік құқықтық актілердің, нұсқаулықтардың, кәсіпорын жоспарларының орындалуын бағалау, оның ішінде түзету шаралары жүргізіледі. Қажет болған жағдайда сапалы және сандық өлшемдер жасалады. Мониторингтеу нәтижелері ӨТ басқару жүйесінің негізгі рәсімдерінің орындалуы көрсетіліп, ерікті түрде ресімделеді.

100 Мониторингтеуді мыналарды пайдалана отырып, белгіленген нысандар бойынша ӨТ бағалау нәтижелерін талдаудың негізінде жүргізу ұсынылады:

- ТТ-1 үлгісін анықталған зиянды өндірістік факторлардың әсеріне неғұрлым ұшыраған кәсіптерді анықтай отырып, еңбек жағдайларының зияндылығын талдау, сондай-ақ кәсіпорындағы жетекші зиянды өндірістік факторларды анықтау үшін;

- ТТ-2 үлгісін – болуы мүмкін қауіпті өндірістік факторлардың әсер етуі мүмкін аймағындағы кәсіптерді анықтай отырып, еңбек жағдайларының жарақаттану қауіптілігін талдау, сондай-ақ кәсіпорындағы жетекші қауіпті өндірістік факторларды анықтау үшін;

- ТТ-3 үлгісін – ең алдымен төменгі нысандар бойынша қауіпсіздікті қамтамасыз ету қажет кәсіптерді анықтай отырып, өндірістік жабдықтардың қауіпсіздігін талдау үшін;

- ТТ-4 үлгісін – олар бойынша ең алдымен ЖҚҚ-мен қамтамасыз ету қажет кәсіптерді анықтай отырып, жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етушілікті талдау үшін;

- ТТ-5 үлгісін – зиянды өндірістік факторлар әсерінің елеулі белгілері бар кәсіптерді анықтай отырып, науқастануды талдау, сондай-ақ кәсіпорында жетекші кәсіптік тұрғыда түсіндірілетін ауруларды анықтау үшін.

101 Кәсіптік тәуекелдерді басқару жүйесіндегі өзара іс-қимыл еңбек қатынастарының барлық тараптары – мемлекет, жұмыскер мен жұмыс беруші, сондай-ақ басқа мүдделі тараптардың өкілдері арасындағы қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етудегі ұжымдық жауапкершілікті көздейді.

102 Нормативтік-құқықтық механизмдер арқылы мемлекеттік реттеу жұмыскерлердің қауіпсіз еңбек жағдайларына құқықтарын іске асыруды қамтамасыз етуге, жұмыс берушілерді еңбек жағдайларын жақсартуға ынталандыруға бағытталуы тиіс. Еңбек жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган сараптау ұйымдарының қызметін регламенттейді, олар кәсіптік тәуекелдерді бағалауды жүргізу құқығын береді және олардың қызметін қатаң бақылайды, сақтандыруды жүзеге асыратын сақтандыру ұйымдарының қызметін үйлестіреді.

103 Сараптама ұйымы қалыптастыратын кәсіби тәуекелдерді бағалау нәтижелері туралы есеп ТБ-3 пішіміне сәйкес ресімделуі керек (8-қосымша).

104 Кәсіптік тәуекелдерді басқару жүйесінің маңызды қатысушылары: еңбек жөніндегі мемлекеттік инспекция, ол инспекциялық бақылау аясында кәсіпорында барлық ҚР заңнамасы, оның ішінде кәсіптік тәуекелдерді бағалау және басқару жөніндегі талаптардың орындалуын тексеруге тиіс.

105 Кәсіптік тәуекелдерді мониторингтеуді жүргізуді, еңбекті қорғау және ӨТ басқару мәселелері бойынша оқыту мен консультация беруді ҚР ЕХӘҚМ ЕҚРҒЗИ РМҚК-ға жүктеу ұсынылады. Институттың тиісті материалдық-техникалық базасы мен біліктілігі жоғары персоналы бар.

106 Тікелей кәсіпорында кәсіптік тәуекелдерді басқару барлық белгіленген рәсімдерді, жоспарлауды, кәсіптік тәуекелдерді сәйкестендіру мен бағалауды, түзету шараларын іске асыруды және олардың тиімділігін бағалауды, тәуекелдерді бақылау мен мониторингтеуді жүргізу болып табылады.

10. Кәсіптік тәуекелдерді басқару процесін құжаттау

107 Кәсіптік тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуі мақсатында растау үшін жеткілікті көлемде ағымдағы кезеңге сәйкес келетін құжаттаманың жүргізілуі қамтамасыз етілуі тиіс.

108 Қажетті ақпарат тізбесінде аталған барлық құжаттар жүргізілуі және белгіленген жерде сақталуы тиіс.

109 Еңбекке жарамсыздық парақтарын есепке алу үшін тиісті журналды, 10-қосымшада берілген үлгі нысанды жүргізу ұсынылады.

110 Кәсіптік тәуекелдерді басқару жүйесі құжаттамасының ұсынылатын тізбесі мынадай құжаттардан тұрады:

- 1) Шығыс ақпарат пен бастапқы материалдардың тізбесі (1-қосымша);
- 2) Өндірістік факторлардың сыныптамасы (2-қосымша);
- 3) Кәсіпорынның кәсіптік-біліктілік құрылымы – ТА1 –үлгісі (3-қосымша);
- 4) Құрылымдық бөлімше бойынша өндірістік факторлардың тізілімі - ТА2 үлгісі (4-қосымша);
- 5) Кәсіпорын бойынша өндірістік факторлардың тізілімі – ТА-3 үлгісі (4-қосымша);
- 6) Кәсіптік тәуекелді (жеке) бағалау хаттамасы - ТБ1 - үлгісі (5-қосымша);
- 7) Жеке және интегралды кәсіптік тәуекелдің тізілімі – ТБ2 - үлгісі (6-қосымша);
- 8) Кәсіптік тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралардың жоспары – ТШ1-үлгісі (7-қосымша);
- 9) Кәсіптік тәуекелдерді бағалау нәтижелері бойынша есеп - ТБ3 - үлгісі (8-қосымша);
- 10) Кәсіптік тәуекелдерді бағалау нәтижелерін талдау – М1- үлгісі (9-қосымша);
- 11) Еңбекке жарамсыздық парақтарын тіркеу журналы – ТБ05- үлгісі (10-қосымша).

1- ҚОСЫМША

Бастапқы ақпараттар мен материалдар тізімі

№ п/п	Құжаттардың аты	Бастапқы ақпараттардың мазмұны
1	Кәсіпорынның заңды құжаттары (жарғы, тіркеу туралы куәлік, кәсіпорынның шаттық кестесі, ұйымдық құрылым) және т.б.	Кәсіпорынның қызметі, ққрылымдық бөлімшелері, жұмыскерлер контингенті мен мамандықтары, бөлімшелердегі мамандықтардың арақатынасы (үлестік салмағы) бойынша мәліметтер
2	Кәсіпорындағы жұмыскерлердің еңбек және өндірістік қызметтерін реттейтін нормативтік-құқықтық актілері	Жұмыс орындарындағы жүргізілетін өндірістік процесстер мен құрал-жабдықтар туралы мәліметтер
3	Өндірістік объектілерді еңбек жағдайлары бойынша аттестаттау материалдары, жұмыс орындарын аттестаттау карталары (сараптамалық ведомость) және т.б.	Зиянды және / немесе қауіпті өндірістік факторлардың болуы, олардың гигиеналық нормативтерден асып кету деңгейі, зиянды еңбек жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлердің саны туралы мәліметтер (ЗЕЖ).
4	Кәсіпорында болған жазатайым оқиғалар туралы деректер (Н1 акт), тергеу актілері	Жарақаттар туралы деректер, олардың себептері және жұмысқа байланысты жазатайым оқиғалар туралы деректер.
5	Жұмыс жағдайлары туралы статистикалық есептер: 1-Т, 7-ТПЗ және т.бб	- Кәсіпорындағы жұмыс істейтін қызметкерлердің саны, оның ішінде зиянды еңбек жағдайлары туралы деректер (қолайсыз факторлардың әсерінен); - Өндірістік жарақаттар туралы, еңбек жағдайларына байланысты әр апатқа байланысты себептер, жарақаттар түрлері туралы мәліметтер
6	ЖҚҚ бойынша техникалық құжат (сапа сертификаты), беру коэффициенті, қызметкердің жеке карточкасы, ЖҚҚ тіркеу журналдары, есеп парақтары және т.б.	Шығарылған ЖҚҚ қауіпсіздігі мен сапасы туралы мәліметтер
7	Жабдықтардың тізбесі, жабдықтың техникалық құжаттамасы, жабдықтар паспорты, құрал-жабдықтар мен құрылғыларға қызмет көрсету бойынша тапсырмалар	Кәсіпорындағы өндірістік жабдық туралы, ұжымдық қорғану құралдары, қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі туралы мәліметтер.

	кестесі, құрал-жабдықтарда жұмыс істеу үшін наряд-рұқсат тәртібі, құрал-жабдықты тексеру туралы куәлігі мен пайдалану үшін техникалық деректер парағы	
8	Қызметкердің жұмыс сипаттамасы, қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулық	Жұмыс процесіндегі жарақат қауіптілігі туралы мәліметтер.
9	Жұмыскерлердің еңбекке жарамсыздығы туралы парақтары, медициналық тексеру актілері, ауруға шалдыққандар туралы статистикалық есеп беру (16-вн) үлгісі	Данные о заболеваемости работников предприятия, Кәсіпорындағы жұмыскерлердің науқастануы туралы мәліметтер
10	Кәсіпорындағы қолданыстағы ЕҚБЗ туралы құжат	Кәсіпорындағы ЕҚБЗ бойынша мәліметтер
11	ЕҚ ж ТҚ бойынша іс-шаралар жоспарлары мен есептері	Кәсіпорындағы еңбекті қорғау бойынша жоспарланған және нақты іс-шаралар туралы мәліметтер (құрал-жабдықтарды жаңғырту, қайта құру, күрделі және ағымдағы жөндеу, сауықтыру шаралары, кадрларды дайындау және т.б.)
12	Кепілдіктерді алатын жұмыскерлер тізімі	Кепілдіктер алуға құқығы бар кәсіптер тізімі: қосымша еңбек демалысы, жұмыс уақытын қысқарту, ақы төлеу ЕПТ (емдік –профилактикалық тағам), міндетті кәсіптік зейнеткерлік жарналар (МКЗЖ)
13	Жұмыскерлерді сақтандыру келісімшарты	Жұмыскерлердің еңбек (қызметтік) міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру туралы мәліметтер

2 ҚОСЫМША

Өндірістік факторлардың жіктегіші

Фактордың коды	Өндірістік факторлардың аттары
М	Жұмыскердің организміне механикалық әсер ететін өндірістік факторлар
М1	1. Жұмыс аймағында құлау
М1.1	Жұмыскердің биіктіктен құлауы (құрылыс жұмыстарында, ғимараттардан, иммараттардан құлауы, құдыққа құлауы және т.б.)
М1.2	Жұмыскердің бір жерден екінші жерге қозғалысы кезінде құлауы (бір нүктеден екіншісіне дейін)
М1.3	Жұмыскерге заттардың құлауы (материалдар, тау жыныстары)
М1.4	Ғимараттардың, және олардың элементтерінің құлауы, бұзылуы
М2	2. Жол көлік апаты
М2.1	Кәсіпорын аумағында қозғалу кезінде көлік құралдарының соғуы
М2.2	көліктегі апаттар
М3	3. Өндірістік механизмдер, машиналар мен бөлшектердің әсер етуі
М3.1	ұралдар, механизмдер, машиналардың қозғалатын, айналатын бөліктерінің әсер етуі (соққы, қапсырылу, қысылып қалу)
М3.2	өткір бұрыштары, шеттері, бұрыштары және тегіс емес беттері бар өндірістік қондырғылары элементтерінің әсер етуі, сонымен қатар жұмыскердің қозғалысы кезінде қондырғы беттерінің жоғары және төмен температурасының әсер етуі
М4	4. Электрқауіпсіздігі
М4.1	Электр тогымен соғу
М5	5. Өрт және жарылысқауіпсіздігі
М5.1	Өрт немесе жарылыс қауіпі (үйкеліс немесе жоғары қысым), оның ішінде электр энергиясына байланысты
Ф	Жұмыскердің организміне физикалық әсер ететін өндірістік факторлар
Ф1	1. Микроклимат
Ф1.1	Ауа температурасы
Ф1.2	Ауа қозғалысының жылдамдығы
Ф1.3	Ауаның салыстырмалы ылғалдығы
Ф1.4	ТНС-индекс
Ф1.5	Қысым
Ф1.6	Жылу сәулесі
Ф2	2. Сәулелену
Ф2.1	Иондалмаған электромагниттік өрістер және сәулелену
Ф2.2	Радияция
Ф2.3	Инфрақызыл сәулелер
Ф2.4	Ультракүлгін сәулелер
Ф2.5	Лазерлік сәулелер
Ф2.6	Рентген сәулелері
Ф3	3. Виброакустикалық факторлары

Ф3.1	Шу
Ф3.2	Вибрация (жалпы және и локалды)
Ф3.3	Инфрадыбыс
Ф3.4	Ультрадыбыс
Ф4	4Жарықтандыру
Ф4.1	Жұмыс аймағының жеткіліксіз жарықтандырылуы
Ф4.2	Шамдардың жоғары жарықтандырылуы
Ф5	5. Ауаның аэрозолды құрамы
Ф5.1	Жоғары және қалыптыфиброгенді аэрозолдар
Ф5.2	Әлсізфиброгенді аэрозолдар
Х	Жұмыскердің организміне химиялық әсер ететін өндірістік факторлар
Х1	1-4 класты зиянды заттарды қоса санағанда
Х2	Қатты уланудың таралуына қауіпті заттар (қатты бағытталған және тітіркендіретін
Х3	Канцерогендер
Х4	Аллергендер (жоғары және қалыпты қауіптегі)
Х5	Ісіктерге қарсы құралдар, гормондар
Х6	Наркотикалық анальгетиктер
Х7	Бейорганикалық заттар
Б	Жұмыскердің организміне биологиялық әсер ететін өндірістік факторлар
Б1	патогендік микроорганизмдер
Б2	микроорганизмнің басқа да түрлері (өсімдіктер мен жануарлар)
П	Жұмыскердің организміне психо-физиологиялық әсер ететін өндірістік факторлар
П1	Еңбек ауырлығы
П2	Еңбек қауырттылығы

3 ҚОСЫМША

ТА1 үлгісі

КӘСІПОРЫННЫҢ АТЫ

КӘСІПОРЫННЫҢ КӘСІПТІК-БІЛІКТІЛІК ҚҰРЫЛЫМЫ

_____ ЖЫЛ

№	Қызмет санаттарының атауы	Құрылымдық бөлімнің атауы	Мамандық атауы*	Жұмыскерлер саны			Үлестік салмағы**
				Тізім бойынша	Нақты саны барлығы	Оның ішінде әйелдер	
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Әкімшілік қызмет						
	...						
II	Өндірістік қызмет						
	...						
III	Көмекші қызмет						
	...						
	БАРЛЫҒЫ						

* мамандық немесе мамандық топтары кіреді

**үлесті салмақ әрбір жұмыскердің санына кәсіпорын жұмыскерлерінің жалпы санына қатынасы ретінде есептеледі

4 ҚОСЫМША

Толтыруға арналған нұсқаулық: ТА-2 үлгідегі Тізілімді толтырған кезде келесідей талаптарға сай болу ұсынылады: 1-бағанда құрылымдық бөлімнің мамандығының коды, екінші бағанда - мамандықтың (лауазымның) атауы; 3, 4, 5-бағандарда осы мамандыққа (лауазымға) арналған жұмысқа тән тәуекел кодтары және олардың атаулары көрсетілген.

ТА2 үлгісі

КӘСІПОРЫН АТАУЫ

Өндірістік факторлар бойынша _____, бөлім атауы

ТІЗІЛІМ

_____ қызметі бойынша
атауы

_____ **ЖЫЛ**

Өндірістік, технологиялық процесс	Мамандықтардың (лауазымдардың) атауы	Жұмыскерлер саны	Фактордың коды	Фактордың атауы
1	2		3	4

Құрылымдық бөлімнің басшысы _____ ТАӨ
қолы « ____ » _____ 20 ____ ж.

ТА3 үлгісі

КӘСІПОРЫННЫҢ АТАУЫ

Өндірістік факторлардың ТІЗІЛІМІ

_____ **ЖЫЛ**

№	Өндірістік, технологиялық процесс	Құрылымдық бөлім	Мамандықтардың (лауазымдардың) атауы	Жұмыскерлер саны	Фактордың коды
1	2	3	4	5	6
I Әкімшілік қызмет					
II Өндірістік қызмет					
III Көмекші қызмет					

ЕҚ ж ТҚ бойынша жауапты тұлға _____ Т.А.Ж.
қолы « ____ » _____ 20 ____ жыл.

5 ҚОСЫМША

ТБ1 үлгісі

20 ____ жыл _____ « ____ » № ____

Кәсіби тәуекелдерді бағалау (жекелей)

ХАТТАМАСЫ

1	Кәсіпорынның аты	
2	Кәсіпорынның құрылымдық бөлімдерінің атаулары	
3	Қызмет түрлері/ Персоналдардың санаттылығы	
4	Мамандықтың атауы/қызметтің/ жұмыс орны (мамандықтыңкоды)	
5	Жұмыс орнындағы мамандықтарға /қызметтерге/ қарайтын жұмыскерлер құрамы	
6	Еңбекті ұйымдастыру түрі	
7	Өндіріс түрі	
8	Өндірістік құрал-жабдықтар саны	
9	Негізгі өндірістік құрал-жабдықтарының Тізімі	
10	Қолданылатын шикізат, материалдар және т.б.	

1. Еңбек жағдайларының зияндылығын бағалау (өндірістік факторлардың зияндылығы)

№	Фактор-дың түрі	Фактордың атауы	Фактор-дың коды	Фактордың жағдайы			Еңбек жағдайла-рының сыныбы	Баллдар	Ескерту
				нормасы (РЕШК / РЕШД)	нақты	абс/ сал.*			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Физикалық		Ф1						
			...						
2	Химиялық		X1						
			...						
3	Биоло-гиялық		Б1						
			Б2						
4	Психо-физио-логиял-ық		П1						
			П2						
Еңбек жағдайларын баллдықбағалау, барлығы									
Зиянды өндірістік факторлардың дәрежесі									

*абс/сал – егер нақты фактордың мәні белгіленген гигиеналық нормаға (РЕШК / РЕШД) сәйкес келмесе, абсолютті (қаншалықты?) және салыстырмалы (қанша?).

2. Еңбек жағдайларының жарақаттану қауіптілігін бағалау (өндірістік факторлардың қауіптілігі)

№	Орындалататын жұмыстардың түрі	Жұмыскердің организмiне механикалық әсер ететін өндiрiстiк факторлар										Барлығы Сомасы,
		М 1.1	М 1.2	М 1.3	М 1.4	М 2.1	М 2.2	М 3.1	М 3.2	М 4.1	М 5.1	
Сомасы, барлығы												
Жарақаттану қауіптілігін бағалау, барлығы*												
Жазатайым жағдайлар туралы мәліметтер												
Уақыты:	***			Жарақат алғандар саны			***		Нәтижесінде		***	
Еңбек жағдайларының жақаттану қауіптілігінің дәрежесі												

* сома орындалатын жұмыстар санына қатынасы ретінде есептеледі

3. Өндірістік құрал-жабдықтардың қауіпсіздігін бағалау

№ п/п	Құрал- жабдықтық атауы	Құжаттық бағалаудың критерийлері						Өндірістік құрал- жабдықтардың қауіпсіздігін бағалау		
		Құрал- жабдық- тықты іске қосу уақыты	Жұмыс істеу уақыты, жыл, лет	Жұмыс істеу уақытының сәйкестігі	Құжаттаманың болуы					
					Техни- калық	Эксплуа- тациялық	Тексе- ру	Құжатта малық бағалау	Визуалды- техникалық бағалау	Бар- лығы
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Өндірістік құрал-жабдықтардың қауіпсіздігінің дәрежесі, барлығы										

3.1. Өндіріс құрал-жабдықтардың қауіпсіздігін визуалды-техникалық бағалау

№	Жабдықты және оның жеке бөліктерін жобалауға қойылатын талаптар	Қорғаныш құралдарына талаптар	Қауіпсіздікті бағалау
1	2	3	4
1	Өндірістік жабдыққа және оның жеке бөліктеріне деструктивті жүктеме алынып тасталды	Бұзылатын жүктемелердің пайда болуына жол бермейтін құрылғыларды жабдықтау	
2	Жабдықты құлау (ауытқу) және өздігінен жылжыту мүмкіндігі алынып тасталды	Бекіту құралдары мен әдістерінің болуы	
3	Заттарды құлату немесе лақтыру алынып тасталды (мысалы, құралдарды, дайындамаларды, өңделген деталдарды, жаңқаларды), сонымен қатар майлаушы, салқындатын және басқа да жұмыс сұйылқыштары	Қорғаныш қоршауларының болуы (қаптамалар, қалқандар, шұңқырлар, кедергілер және экрандар)	

4	Өндірістік жабдықтардың қозғалмалы бөліктерінен жарақат алу мүмкіндігі алынып тасталды	Қызметкермен байланыс мүмкіндігін болдырмау үшін немесе сигнал беру, сигнал түсі, қауіпсіздік белгілері және авариялық тоқтата тұру бақылауларына арналған қорғаушының болуы	
5	Қысу, көтеру және тиеу құрылғыларына немесе олардың жетектерін арналған энергияны кездейсоқ немесе толық тоқтау кезінде пайда болатын қауіптің мүмкіндігін өздігінен тоқтату, энергиямен жабдықтауды қалпына келтіру мүмкіндігі алынып тасталды	Қызметкермен байланыс мүмкіндігін болдырмау үшін немесе белгі беру, белгі түсі, қауіпсіздік белгілері және авариялық тоқтату үшін қоршаулар қоршауының болуы басқару органына арналған қорғаушының болуы қарастырылған	
6	Өндірістік құрал-жабдықтар қондырғылары элементтерінің өткір бұрыштары, шеттері, бұрыштары және тегіс емес беттері болады	Қызметкерлерді қорғау шаралары қарастырылған	
7	Гидравликалық, пневматикалық қуат, бу қуаты көмегімен іске қосылатын өндірістік құралдарынан және оның жекеше бөліктерінен жарақаттану мүмкіндігі алынып тасталған (гидро-паро, пневможүйелердің, қорғаныш желілерінің және т.б.) жарақаттану қауіпсіздігінің мүмкіндігі алынып тасталды.	Қоршаулармен қоршалған немесе жұмыс істеушімен немесе техникалық қызмет көрсету құралдарымен кездейсоқ бұзылуының алдын алу, монтаждау сызбасына сәйкес маркировкасының, блокталған құлыптардың және фиксаторлардың болуы	
8	Жинақтау бірліктері мен детальдарының тіреуіштерін өздігінен босату немесе ажырату сонымен қатар жылжитын бөліктерді қондырғымен қарастырылған шегіне ауыстыру мүмкіндігі алынып тасталды.	Өндірістік жабдықты басқару органында авариялық тоқтату және авариялық тоқтату (сөндіру) құралдарының болуы	
9	Өртжарылу қауіпінің пайда болу мүмкіндігі алынып тасталды	Сигналды ескерту, өрт сөндіру жүйесі, авариялық желдету, герметикалық қабық, тұтанғыш сұйықтықтарды авариялық ағызу және тұтанатын газдарды шығару	
10	Электрқауіпсіздігі пайда болуының мүмкіндігі алынып тасталды	Қоршаудың болуы, жерге тұйықтау, нөлге келтіру, ағымдық бөліктерді оқшаулау, қорғанысты өшіру	
	Өндіріс құрал-жабдықтардың қауіпсіздігін визуалды-техникалық бағалау, барлығы		

1. Жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етуді бағалау

№ п/п	ЖҚҚ атауы	МемСТ	Бір жылға беру нормасы (бір.)	Іс жүзінде ЖҚҚ бөлуі	Құжаттау			Тәуекел дәрежесін бағалау
					Нормаларға сәйкестік (0/1)	Сапа сертифика- тының болуы (0/1)	Құжаттама ның болуы (0/1)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етуді бағалау дәрежесі, барлығы								

2. Науқастануды бағалау

№ п/п	Жұмыскерлер саны	Науқастану тәуекелі дәрежесі тағайындалған жұмыскерлер саны					Науқастануды бағалау
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8
Науқастану дәрежесі . барлығы							

2.1. Жұмыскерлер бойынша науқастануды бағалау

№ п/п	Т.А.Ә.	Денсаулықты бағалау критерийлері			Жұмыскер бойынша науқастану тәуекелін бағалау
		Еңбекке жарамсыздық күндерінің (ЕУЖ) жиынтығы*	ЖРВИ жағдайларының саны	Созылмалы аурулардың бар болуы	

*ЕЖК – еңбекке уақытша жарамсыздығы, ЖРВИ – Жұқпалы респираторлық вирустық инфекция

3. Жеке кәсіби тәуекелдің дәрежесін есептеу

№ п/п	Мамандықтың/ лауазымның атауы	Бағалау					Тәуекел дәрежесі
		Еңбек жағдайла- рының зияндылығы	Еңбек жағдайла- рының жарақаттану қауіптілігі	Құрал- жабдық- тардың қауіпсіздігі	ЖҚҚ қамтамасыз ету	Науқас- тану	
	ВСЕГО						

Сараптамалық ұйымның қорытындысы: _____

Кәсіби тәуекел дәрежесі: _____

Сараптамалық ұйымның атауы: _____

Сараптамалық ұйымның басшысы: _____ Т.А.Ә., уақыты
қолы

Кәсіби тәуекелді бағалау нәтижелерімен таныстым (-тық):

_____ Т.А.Ә., уақыты
қолы

_____ Т.А.Ә., уақыты
қолы

6 ҚОСЫМША

ТБ 2 үлгісі

КӘСІПОРЫННЫҢ АТАУЫ

Жеке және интегралды кәсіби тәуекелдердің
ТІЗІЛІМІ

_____ ЖЫЛ

№ п/п	Қызмет түрінің, құрылымдық бөлімінің, мамандық/лауаз ымдардың атауы	Жұмыскерлер саны	Үлес салмағы	Бағалау					Тәуекел дәрежесі
				Еңбек жағдайла- рының зияндылығы	Еңбек жағдайла- рының жарақаттану қауіптілігі	Құрал- жабдық- тардың қауіпсіздігі	ЖҚҚ қамтамасыз ету	Науқастану	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Әкімшілік қызмет								
	Құрылымдық бөлім								
	Мамандықтар/ лауазымдар								
II	Өндірістік қызмет								
	Құрылымдық бөлім								
	Мамандықтар/ лауазымдар								
II I	Көмекші қызмет								
	Құрылымдық бөлім								
	Мамандықтар/ лауазымдар								
	Барлығы		100%						

ЕҚ ж ТҚ бойынша жауапты тұлға _____

ҚОЛЫ

Т.А.Ж.

« ____ » _____ 20 ____ ЖЫЛ.

7 ҚОСЫМША

ТШ 1 үлгісі

КӘСІПОРЫННЫҢ АТАУЫ
Кәсіби тәуекелді басқару іс-шараларының
ЖОСПАРЫ

_____ ЖЫЛ

Құрылымдық бөлім	Мамандық	Тәуекел дәрежесі мен ағымдағы жағдайы	Түзету шаралар	Тәуекел дәрежесі мен күтілетін нәтижелер	Жауапты тұлға	Орындалу мониторингі

ЕҚ ж ТҚбойынша жауапты тұлға _____ Т.А.Ж.

ҚОЛЫ

« _____ » _____ 20 _____ ЖЫЛ.

8 ҚОСЫМША

ТБЗ үлгісі

САРАПТАМА ҰЙЫМЫНЫҢ АТАУЫ

КЕЛІСІЛДІ

Кәсіпорын басшысы

_____ ТАӘ

«__» _____ 20__ ж.

БЕКІТІЛДІ

Сараптама ұйымының басшысы

_____ ТАӘ

«__» _____ 20__ ж.

Жұмыскерлер өкілі

_____ ТАӘ

«__» _____ 20__ ж.

кәсіпорын атауы

Кәсіби тәуекелді бағалау нәтижелері бойынша

ЕСЕБІ

Астана 2017 ж

1. Жалпы ережелер

Сараптамалық ұйым				
Ұйым мекен-жайы				
Кәсіби тәуекелдерді бағалауды жүргізуге негіздеме				
Кәсіпорын атауыны толық және қысқартылған атауы				
Ұйымдық-құқықтық нысаны				
Заңды мекен-жайы				
Нақты мекен-жайы				
Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуішіне сәйкес экономикалық қызмет түрі (ЭҚТЖ)/ Кәсіби тәуекел сыныбы				
Кәсіпорынның кәсіби - біліктілік құрылымының көрсеткіштері	Мамандықтар саны	Жұмыскерлер саны	Құрылымдық бөлімдер саны	Тәуекел дәрежесі
Кәсіпорын бойынша БАРЛЫҒЫ, соның ішінде:				
Әкімшілік қызмет				
Өндірістік қызмет				
Көмекші қызмет				

Құрылымдық Бөлім	Мамандық (лауазым) атағы	Жұмыскерлер саны	Химиялық факторлар (7)						Физикалық факторлар (20)										Биол. факторлар	Психофиз. факторлар	Барлығы															
			X1	X2 X 2.1 2.2	X3	X4 X 4.1 4.2	X5	X6	X7	Φ1 Φ 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 1.6				Φ2 Φ 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 2.6				Φ3 Φ 3.1 3.2 3.3 3.4				Φ4	Φ5 Φ 5.1 5.2	B1	B2	Π1	Π2									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37

[illegible][illegible][illegible]

40

1. Еңбек жағдайларының жарақаттану қауіптілігін талдау (өндірістік факторлардың)

№	Құрылымдық бөлім	Мамандық (лауазым) атауы	Жұмыскерлер саны	Жарақаттану (тәуекел) факторларының түрлері (кодтар)											Еңбек процесінің жарақаттану қауіптілігінің дәрежесі	R _{пр}	K _н НС	Жарақаттану тәуекелі
				M1.1	M1.2	M1.3	M1.4	M2.1	M2.2	M3.1	M3.2	M4.1	M5.1					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
I Өкімшілік қызмет																		
II Өндірістік қызмет																		
III Көмекші қызмет																		

2. Өндірістік құрал-жабдықтардың қауіпсіздігі

№ п/п	Құрылымдық бөлім	Мамандық/лауазым атауы	Жұмыскерлер саны	Құрал-жабдық+тық атауы	Құжаттық бағалаудың критерийлері						Өндірістік құрал-жабдықтардың қауіпсіздігін бағалау			
					Құжаттаманың болуы			Тексеру			Құжатта малық бағалау	Визуалды-техникалық бағалау	Барлығы	
					Құрал-жабдық-тықты іске қосу уақыты	Жұмыс істеу уақыты, лет жыл, лет	Жұмыс істеу уақытының сәйкестігі	Техникалық	Эксплуатациялық	Тексеру				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
I Өкімшілік қызмет														
II Өндірістік қызмет														
III Көмекші қызмет														

3. Жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етуді талдау

№ п/п	Құрылымдық бөлім	Мамандық (лауазым) атауы	Жұмыскерлер саны	ЖҚҚ атауы	Бір жылға беру нормасы (бір.)	Іс жүзінде ЖҚҚ бөлуі	Құжаттау			ЖҚҚ қамтамасыз етуді бағалау	Ескерту
							Нормаларға сәйкестік (0/1)	Сапа сертификатының болуы (0/1)	Құжаттаманың болуы (0/1)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Әкімшілік қызмет											
II Өндірістік қызмет											
III Көмекші қызмет											

4. Науқастануды талдау

№ п/п	Құрылымдық бөлім	Мамандық (лауазым) атауы	Жұмыскерлер саны	Мамандықтың үлестік салмағы	Науқастану тәуекелі дәрежесі тағайындалған жұмыскерлер саны					Мамандықтар бойынша науқастану тәуекелінің дәрежесі	Мамандықтар бойынша науқастанудың үлестік салмағын есепке алған кездегі тәуекел дәрежесі	Құрылымдық бөлім бойынша науқастану тәуекелінің дәрежесі
					1	2	3	4	5			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I Әкімшілік қызмет												
II Өндірістік қызмет												
III Көмекші қызмет												

10 ҚОСЫМША

ТБ 05 үлгісі

КӘСПОРЫН АТАУЫ

енбекке жарамсыз парактарын тіркеу
ЖУРНАЛЫ

№ п/п	ҒАТ	Мамандық атауы	Құрылымдық бөлім атауы	Қызмет түрі	Еңбекке қабілетсіздік түрі* (Тр/З)	Еңбекке қабілетсіздік кезеңі	Еңбекке қабілетсіз-дік күндерінің жалпы саны	НМК-10 Наукастар коды	Диагноз/наукастың атауы	Жынысы	Жасы	Емделу режимі	Ескерту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Ескерту:

столбец 5: указывается А, если работник относится к административно-управленческому, П, если к производственному, В, если к вспомогательному персоналу;

столбец 5: указывается Тр, если имеет место травма, З, если имеет место заболевание;

столбец 6: указывается период нетрудоспособности какого числа и по какое число включительно в формате дд/мм/гг.;

столбец 13: указывается А, если амбулаторное лечение, С -стационарное лечение.

МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ
ПО ОХРАНЕ ТРУДА МИНИСТЕРСТВА ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
по внедрению системы управления
профессиональными рисками на предприятии

СОДЕРЖАНИЕ

1. Общие положения	47
2. Нормативные ссылки	47
3. Термины и определения	47
4. Организация системы управления профессиональными рисками на предприятии	48
4.1. Планирование системы управления профессиональными рисками на предприятии	49
4.2. Обучение основам оценки и управления профессиональными рисками на предприятии	50
4.3 Требования к определению профессионально-квалификационной структуры предприятия	51
5. Идентификация рисков	52
6. Оценка профессиональных рисков	53
7. Ранжирование профессиональных рисков	60
8. Корректирующие меры	61
9. Контроль и мониторинг системы управления профессиональными рисками	62
10. Документирование процесса управления профессиональными рисками.	64

1. Общие положения

1. Настоящие методические рекомендации по внедрению системы управления профессиональными рисками на предприятии (далее – Рекомендации) разработаны в целях научно-методического обоснования реализации норм трудового законодательства (ст. 23, 182, 182 Трудового кодекса РК), определяющих роль основных участников трудовых отношений в обеспечении безопасности и охраны труда.

2. Рекомендации распространяются на организации всех видов деятельности и форм собственности, и представляют из себя руководство по внедрению системы управления профессиональными рисками на предприятии.

2. Нормативные ссылки

3. В рекомендациях используются следующие нормативно-правовые акты и стандарты:

- Трудовой Кодекс Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года № 414-V.
- Конвенция Международной организации труда №187 «Об основах, содействующих безопасности и гигиене труда» (03 февраля 2015 г.).
- Конвенция Международной организации труда №155 «О безопасности и гигиене труда производственной среды» (30 июля 1996 г.).
- OHSAS 18001-2007 «Системы менеджмента профессионального здоровья и безопасности. Требования» (Occupational Health and Safety Assessment Series).
- ГОСТ 12.0.230-2007 «Система стандартов безопасности труда. Системы управления охраной труда. Общие требования ILO-OSH 2001».
- СТ РК ИСО Руководство 73-2010. Менеджмент риска. Словарь. ISOGuide 73:2009 Riskmanagement. Vocabulary.
- СТ РК 12.0.002-2010 «Система стандартов безопасности труда. Система управления охраной труда в организациях. Руководство по оценке и управлению рисками».

3. Термины и определения

4. В Рекомендациях используются следующие термины и определения.

Профессия¹ – род занятий, трудовой деятельности человека, требующий определенной подготовки и подтверждаемый соответствующими документами об образовании.

Профессионально-квалификационная структура предприятия – соотношение числа работников всех возможных на предприятии профессий с учетом уровня квалификации, необходимой для выполнения определенных трудовых функций.

Профессиональный риск (Occupational risk) (далее - ПР) – риск утраты трудоспособности либо смерти работника при исполнении профессиональной (трудовой) деятельности.

Оценка профессионального риска (Occupational risk assessment) – определение степени профессионального риска на основе анализа информации об

¹Правила разработки, пересмотра, утверждения и применения Единого тарифно-квалификационного справочника работ и профессий рабочих, тарифно-квалификационных характеристик профессий рабочих, квалификационного справочника должностей руководителей, специалистов и других служащих, а также типовых квалификационных характеристик должностей руководителей, специалистов и других служащих организаций, утвержденные приказом Министра здравоохранения и социального развития Республики Казахстан от 21 декабря 2015 года № 982,

идентификации рисков и статистических данных о заболеваемости и травматизме, обеспеченности средствами коллективной и индивидуальной защиты на предприятии;

Степень профессионального риска (Level of Occupational risk) – числовая характеристика профессионального риска, измеряемая от 1 до 5, определяемая расчетным методом при оценке ПР.

Идентификация профессиональных рисков (Occupational risk identification)– выявление возможных источников риска - вредных и (или) опасных производственных факторов, которые могут привести к утрате трудоспособности работника при исполнении профессиональной деятельности.

Управление профессиональными рисками (Occupational risk management) – подсистема управления безопасностью и охраной труда, включающая в себя идентификацию и оценку рисков, их устранение/коррекцию, контроль и мониторинг.

Ранжирование профессиональных рисков (Occupational risks ranking) – упорядочивание профессий с очень высоким, высоким, средним, низким и допустимым рисками в целях определения приоритетов принятия корректирующих мер.

Корректирующие меры (Occupational risks reduction)– действия, направленные на устранение и /или снижение рисков до допустимого уровня.

4. Организация системы управления профессиональными рисками на предприятии

5. Система управления профессиональными рисками (далее СУПР) является структурным элементом системы управления охраной труда на предприятии и в соответствии с общей методологией управления PDCA (*Plan-Do-Check-Act*) включает в себя пять процедур: 1) Планирование; 2) Идентификация рисков; 3) Оценка рисков; 4) Корректирующие меры; 5) Контроль и мониторинг рисков (рисунок 1).

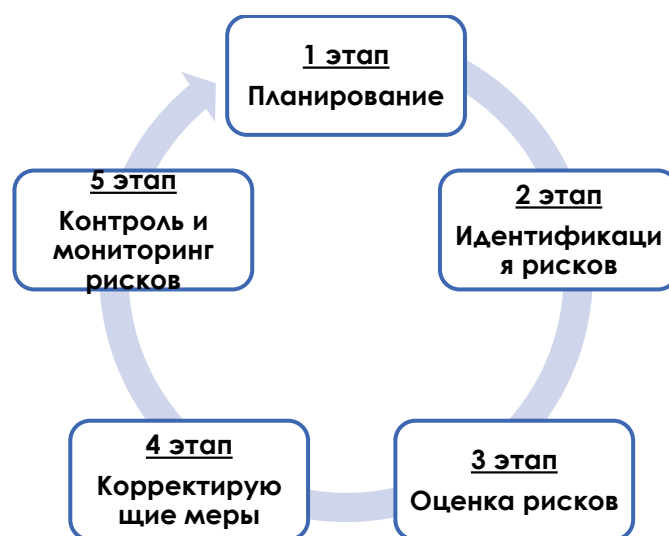


Рисунок 1 – Система управления ПР на предприятии

6. Внедрение СУПР на предприятии осуществляется путем проведения вышеуказанных процедур и их документирования в соответствии с положениями настоящих Рекомендаций.

7. Внедрение системы управления профессиональными рисками на предприятии регламентируется актом работодателя, в котором должен быть предусмотрен комплекс мероприятий, необходимых для перехода к новой системе управления охраной труда (может быть оформлен приложением к акту в виде плана).

8. Работодатель в рамках внедрения системы управления ПР должен обеспечить выполнение мероприятий по каждому из перечисленных этапов управления рисками на предприятии, в том числе ведение и хранение информации для идентификации и оценки рисков согласно перечня необходимых документов и информации, представленных в *Приложении 1*.

9. Некоторые процедуры СУПР предполагают проверку/оценку состояния системы управления рисками внешней стороной. Так, оценка рисков должна проводиться 1 раз в 5 лет независимой экспертной организацией.

10. Контроль за своевременностью проведения мероприятий по оценке и управлению рисками относится к полномочиям государственной инспекции по труду.

11. Мониторинг системы управления профессиональными рисками в случае необходимости могут проводить специализированный институт охраны труда, а также организации по страхованию от несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью.

12. Для организации работ по внедрению системы управления профессиональными рисками руководителем организации издается соответствующий приказ о создании комиссии (рабочей группы), в состав которой включается не менее 5-ти человек, в том числе руководитель либо его заместитель, специалисты службы безопасности и охраны труда, (далее -БиОТ), представители работников и другие лица. т.п.

4.1.Планирование системы управления профессиональными рисками на предприятии

13. Работодатель должен планировать мероприятия по внедрению системы управления ПР,

14. Планирование включает в себя:

- определение состава рабочей группы для проведения идентификации и оценки рисков, разработки корректирующих мер по результатам оценки рисков (утверждается приказом руководителя предприятия/организации);

- распределение полномочий и обязанностей между членами рабочей группы.

- определение объектов оценки с учетом перечня всех профессий или профессиональных групп, по которым будет проводиться оценка рисков;

- определение последовательности и полноты проведения процедур, связанных с внедрением СУПР, в том числе, проведения оценки профессиональных рисков (назначение лиц, проводящих оценку, изучение всех характеристик производственной среды и трудового процесса: рабочего места,

производственного оборудования и машин, материалов, технологии и методов работы);

- решение о выделении необходимых ресурсов для выполнения оценки рисков.

15. В составе рабочей группы, должно быть обеспечено участие различных категорий персонала (работодатель, специалисты (в том числе и внешние независимые эксперты), представители работников).

16. Определение объектов оценки зависит от размера предприятия и от характера его деятельности. Оценка риска может быть проведена по процессам (бизнес-процессам, производственным и/или технологическим процессам), структурным подразделениям (отделам, участкам, цехам и т.п.) и др.

17. Для обеспечения унифицированного подхода к определению наименований производственных факторов рекомендуется использовать Классификатор производственных факторов, который разработан в соответствии с ГОСТ 12.0.003-2015, рекомендациями Международной Организации Труда, Руководством Р 2.2.755-99 «Гигиенические критерии оценки и классификация условий труда по показателям вредности и опасности факторов производственной среды, тяжести и напряженности трудового процесса» (Приложение 2).

18. При этом работодатель должен обеспечить выполнение следующих обязательных требований: обучение работников по вопросам управления рисками, идентификация рисков и их оценка, организация проведения корректирующих мер, информирование и документирование на всех стадиях управления рисками.

4.2. Обучение основам оценки и управления профессиональными рисками на предприятии

19. Программа обучения специалистов и работников должна охватить такие вопросы, как идентификация и оценка профессиональных рисков, определение корректирующих мер по устранению /снижению профессиональных рисков, контроль и мониторинг внедрения системы управления рисками.

20. В результате обучения, специалист должен знать:

- требования к идентификации, оценке и управлению профессиональными рисками;
- уметь формировать и анализировать полученные данные,
- рассчитывать степень индивидуального и интегрального профессионального риска по структурным подразделениям;
- уметь оценивать риски, связанные с факторами производственной среды и трудового процесса, обеспеченностью средствами индивидуальной защиты;
- иметь навыки документирования процессов по управлению профессиональными рисками (составление протокола, реестров, журналов, написание отчетов);
- знать методы управления профессиональными рисками и определения корректирующих мер.

21. Подготовку и информирование работников о работе по внедрению СУПР целесообразно провести в форме краткосрочного обучения (тренингов).

4.3 Требования к определению профессионально-квалификационной структуры предприятия

22. Управление профессиональными рисками – рисками по профессиям на конкретных рабочих местах, в конкретных структурных подразделениях, проводится с учетом профессионально-квалификационная структура персонала предприятия.

23. Профессионально-квалификационная структура предприятия зависит от вида экономической деятельности, выпускаемой продукции, типа производства, от особенностей производственных и технологических процессов и определяется в соответствии с организационной структурой предприятия и его штатным расписанием.

24. Наименование профессий рекомендуется определять в соответствии с Единым тарифно-квалификационным справочником работ и профессий (далее - ЕТКС).

25. Профессионально-квалификационная структура предприятия в соответствии с общепринятой классификацией персонала² (рисунок 2), делится на три основные категории персонала (административно-управленческий, производственный, вспомогательный персонал), которые, в свою очередь, делятся на 2 подгруппы.

26. К первой группе административно-управленческого персонала относятся руководители, заместители руководителей, ко второй - работники, возглавляющие структурные подразделения на предприятиях, а также специалисты и служащие, входящие в состав экономического, финансового и юридического отделов, бухгалтерии, отдела труда и кадров и т.п.

27. К первой группе *производственного и вспомогательного персонала* относятся руководители, т.е. работники, занимающие руководящие должности (директора, начальники, мастера и др.), а также специалисты, служащие, инженерно-технические работники, т.е. работники, осуществляющие подготовку и оформление документов, учет и контроль процессов. Ко второй группе персонала относятся рабочие, в том числе и по обслуживающим профессиям.

28. К профессиям работников, занятых в производственной сфере, относятся профессии, носителя которых непосредственно участвуют в создании товарной продукции предприятий и заняты в производственном процессе основных видов деятельности предприятия. К профессиям вспомогательного производства относятся профессии, обеспечивающие условия для функционирования основного производства (обеспечение инструментом, энергией, ремонтом оборудования), а также обеспечивающие процессы основного и вспомогательного производства транспортом, складами (хранение), техническим контролем и т.д.

²В соответствии с рекомендациями МОТ принято выделять следующие категории персонала: рабочие, служащие, специалисты и руководители.

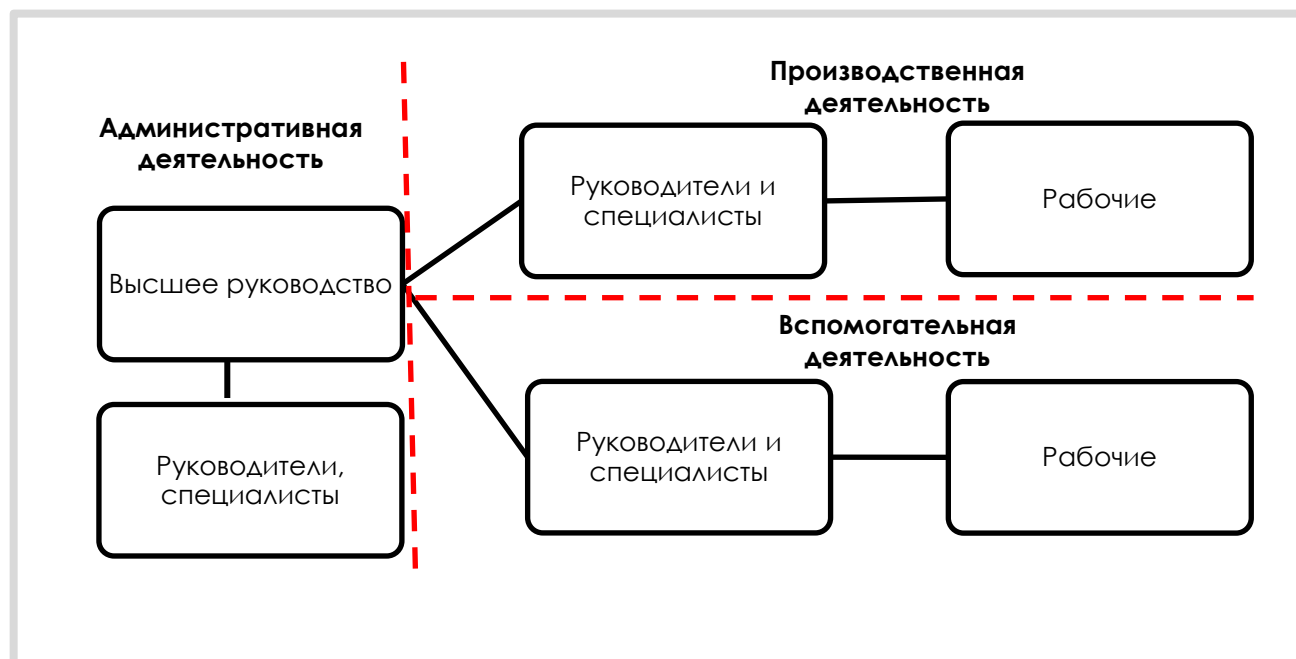


Рисунок 2 - Профессионально-квалификационная структура предприятия

29. Соотношение различных категорий персонала и профессий работников предприятия и их удельный вес в общей численности характеризует профессионально-квалификационную структуру предприятия. Отражается в форме ИР -1 (Приложение 3).

5. Идентификация рисков

30. Идентификация рисков (опасностей) является важным этапом в управлении профессиональными рисками, обеспечивающим достоверное информирование о реальных условиях труда на предприятии.

31. Для этого проводится:

- сбор информации для идентификации и оценки рисков, согласно перечня необходимых документов и информации, представленного в *Приложении 1*.
- документационный анализ собранной информации с определением профессий, видов работ на предприятии.
- систематизация собранной информации и ее представление по установленным формам.

32. Идентификация рисков в структурных подразделениях предприятия производится непосредственно на рабочем месте по каждой профессии под руководством ответственных лиц.

33. По каждому виду деятельности предприятия с ее отнесением к административному, производственному и вспомогательному типу, определяются предусмотренные производственные (технологические) процессы, и соответственно занятые в нем работники по определенным профессиям.

34. При идентификации рисков по каждой профессии (рабочему месту) в разрезе производственных процессов (технологических, бизнес-процессов) и видов деятельности должны быть определены производственные факторы, воздействие которых может привести к утрате трудоспособности работника, с

заполнением Реестра по форме ИР – 2 по структурному подразделению (Приложение 4).

35. Наименование производственных факторов должно соответствовать Классификатору производственных факторов (Приложение 2). Производственные факторы (с указанием кода) делятся на 5 (пять) основных групп с учетом принципа воздействия на организм работника, т.е факторы механического, физического, химического, биологического и психофизиологического воздействия.

36. Наличие производственных факторов риска можно идентифицировать с помощью визуального осмотра и технического обследования рабочего места, наблюдая за ходом работы и выявляя соответствие деятельности требованиям к безопасности. В ходе идентификации возможно получение информации от самих работников либо с использованием анкет, либо устного опроса.

37. Идентификация рисков направлена на выявление работников, подвергающихся негативному воздействию производственных факторов с учетом времени возможного воздействия (полную рабочую смену, или ее какой-то части).

38. Все Реестры производственных факторов по структурным подразделениям предприятия предоставляются на согласование ответственному по БиОТ специалисту предприятия (организации) и вносятся в общий Реестр производственных факторов по предприятию, который оформляется по форме ИР-3 (Приложение 4) и утверждается руководителем предприятия.

39. Сформированный Реестр производственных факторов по предприятию в целом и каждому структурному подразделению является основанием для оценки рисков и планирования деятельности в области охраны труда и хранится у ответственного по БиОТ специалиста предприятия на электронном и бумажном носителях.

6. Оценка профессиональных рисков

40. По каждой профессии с учетом всех идентифицированных рисков проводится оценка степени рисков - индивидуального и интегрального профессионального.

41. Индивидуальный профессиональный риск характеризует риск утраты трудоспособности работника в результате воздействия производственных факторов, обусловленных его профессиональной принадлежностью, с учетом обеспеченности средствами коллективной и индивидуальной защиты.

42. Интегральный профессиональный риск – это риск утраты трудоспособности работниками предприятия (структурного подразделения), определяемый совокупностью индивидуальных профессиональных рисков с учетом удельного веса каждой профессии в профессионально-квалификационной структуре предприятия.

43. Индивидуальный профессиональный риск рассчитывается на основе 5-ти показателей *риска на рабочем месте для работника отдельно взятой профессии* с учетом возможного воздействия факторов производственной среды и трудового процесса, травмоопасности трудового процесса, безопасности

производственного оборудования, обеспеченности средствами индивидуальной защиты и влияния условий труда на заболеваемость работника (рисунок 3).

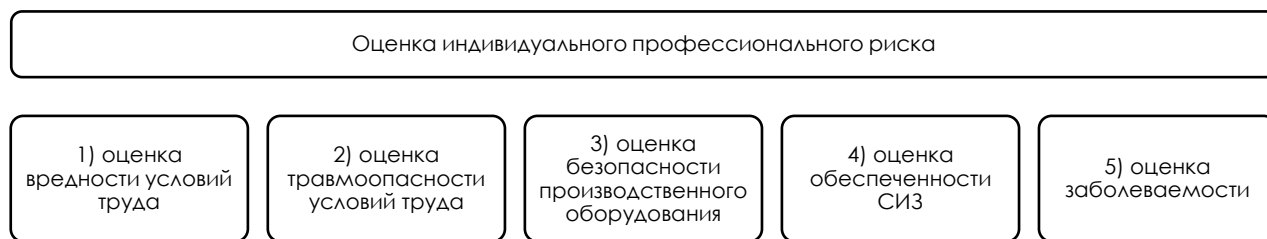


Рисунок 3 – Составляющие оценки индивидуального ПР

44. Расчетные данные по индивидуальному профессиональному риску вносятся в Протокол по оценке индивидуального профессионального риска по 5 показателям оценки риска по установленной форме ОР-1 (Приложение 5).

45. Оценка вредности условий труда проводится для выявления профессий (профессиональных групп), наиболее подверженных воздействию вредных производственных факторов с определением их видов и установлением степени их воздействия на организм работника.

46. **Оценка риска производственной среды и трудового процесса** проводится путем, сопоставления результатов соответствующих замеров состояния производственных факторам с установленными гигиеническими требованиями согласно Руководства Р 2.2.755-99 «Гигиенические критерии оценки и классификация условий труда по показателям вредности и опасности факторов производственной среды, тяжести и напряженности трудового процесса».

47. В случае несоответствия условий труда установленным нормативам безопасности (превышение предельно-допустимых концентраций и предельно-допустимых уровней) по каждому из 28-ти производственных факторов устанавливается класс условий труда согласно Классификатору производственных факторов физического, биологического и воздействия психофизиологического воздействия на организм работника.

48. Установленные классы условий труда переводятся в баллы: классу 3.1 присваивается 1 балл, классу 3.2 – 2 балла, классу 3.3 – 3 балла, классу 3.4 – балла.

49. Общая балльная оценка условий труда определяется путем суммирования баллов по всем факторам химического, физического, биологического и психофизиологического воздействия в соответствии с установленным классом условий труда.

50. **Оценка вредности условий труда ($r_{вр}^k$)** определяется на основе балльной оценки условий труда согласно установленной градации степени риска:

- 0 баллов- 1 степень;
- 1-5 баллов - 2 степень;
- 6-15 – 3 степень;
- 16-25 – 4 степень;
- более 25 – 5 степень.

51. При оценке вредности условий труда оцениваются факторы химического, физического, биологического и психофизиологического воздействия. *(Факторы механического воздействия, могущие привести к травмированию, в оценке вредности условий труда, не принимаются во внимание, они подлежат отдельной оценке травмоопасности и установлению тяжести последствий их воздействия).*

52. **Оценка травмоопасности условий труда** проводится в соответствии с требованиями нормативных документов, определяющих содержание трудового процесса, функциональные обязанности, виды выполняемых работ. Для этих целей рекомендуется использовать Единый тарифно-квалификационный справочник работ и профессий.

53. Оценка травмоопасности условий труда проводится по 10-ти видам опасностей механического воздействия (с соответствующим кодированием), согласно разработанного Классификатора производственных факторов, включающего: падение в рабочей зоне (М1), дорожно-транспортное происшествие (М2), воздействие производственных механизмов, машин и частей оборудования (М3), электробезопасность (М4), пожаро- и взрывобезопасность (М5).

54. Бальная оценка каждого вида опасности определяется на основании экспертной оценки тяжести последствий возможного воздействия. При этом баллы присваиваются с учетом трех степеней тяжести возможного воздействия (1-легкая, 2-средняя, 3-тяжелая) и частоты возникновения данной опасности в пределах от 1 до 5 (1- не более 1 раза в год, 2- не более 1 раза в квартал, 3- не более 1 раз в месяц, 4-не более 1 раза в неделю, 5-постоянно в течении рабочей смены) (таблица 1).

Таблица 1 – Бальная оценка опасности

Частота возникновения опасности	Тяжесть последствий возможного воздействия опасности		
	1 - легкая	2 - средняя	3 - тяжелая
1- не более 1 раза в год	1	2	3
2 - не более 1 раза в квартал	2	4	6
3 - не более 1 раз в месяц	3	6	9
4- не более 1 раза в неделю	4	8	12
5-постоянно в течении рабочей смены	5	10	15

55. Расчет балльной оценки опасности (по k-профессии) ($r_{\text{оп}}^k$) по всем видам возможных опасностей механического воздействия производится по следующей формуле (1):

$$r_{\text{оп}}^k = \frac{\text{Суммарная балльная оценка по всем видам опасностей (по k-профессии)}}{\text{Общее количество видов работ (по k-профессии)}}. \quad (1)$$

56. **Оценка риска травмоопасности условий труда** по каждой профессии, в случае отсутствия несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью по данной профессии, определяется согласно градации степени риска:

- 0 баллов- 1 степень;
- 1-5 баллов - 2 степень;
- 6-15 – 3 степень;
- 16-25 – 4 степень;
- более 25 – 5 степень.

57. **Оценка риска травматичности условий труда** по каждой профессии, если были зарегистрированы несчастные случаи, связанные с трудовой деятельностью по данной профессии, определяется согласно следующих критериев:

- 5 степень, если несчастный случай с тяжелым или летальным исходом;
- 4 степень, если несчастный случай с легкой и средней степенью тяжести.

58. **Оценка безопасности производственного оборудования** проводится для выявления профессий (профессиональных групп), которые находятся в зоне возможного опасного воздействия производственного оборудования, не соответствующего нормативным требованиям безопасности с учетом тяжести последствий воздействия.

59. Оценка безопасности производственного оборудования проводится по структурным подразделениям на основе комплексной проверки его соответствия 2-м критериям:

1) соответствие производственного оборудования всем установленным требованиям к документации по производственному оборудованию (наличие инструкции по эксплуатации, дата ввода в эксплуатацию, срок эксплуатации, акты поверки);

2) соответствие конструкции оборудования и его отдельных частей, всем установленным требованиям к конструкции оборудования и его отдельным частям, с учетом оценки обеспеченности средствами коллективной или индивидуальной защиты (визуально-техническая оценка).

60. Расчет **оценки безопасности производственного оборудования** ($r_{по}^k$) (по k – профессии) производится по формуле (2):

$$r_{по}^k = \frac{\text{Визуально-техническая оценка}(V_k) + \text{Документационная оценка}(D_k)}{2}. \quad (2)$$

61. Визуально-техническая оценка безопасности производственного оборудования (V_k) определяется экспертным методом на основе визуального осмотра и технического контроля соответствия производственного оборудования всем требованиям безопасности и наличию средств защиты (коллективной и индивидуальной) (раздел 3.1 Протокола),

62. При визуально-технической проверке безопасности производственного оборудования предусмотрено 10 типовых обязательных требований к безопасности производственного оборудования (может изменяться в зависимости от количества требований).

63. Оценка безопасности производственного оборудования определяется по каждому из указанных требований от 1 до 5.:

– 1 степень присваивается в случае, если в технологическом (производственном) процессе не используется производственное оборудование или его части;

– 2 степень - если в технологическом (производственном) процессе используется производственное оборудование или его части и при этом предусмотрены все необходимые средства защиты и требования;

– в случае отсутствия необходимых средств защиты и невыполнения требований от опасного воздействия производственного оборудования или его частей, используемых в технологическом (производственном) процессе, с учетом оценки тяжести последствий травмирования, присваиваются - 3 степень, если последствия оцениваются как легкие; 4 степень, если последствия оцениваются как средние; 5 степень, если последствия оцениваются как тяжелые.

64. Расчет показателя V_k (по k -профессии) по всем 10-ти требованиям к безопасности производственного оборудования, которое находится в зоне рабочего места данной профессии, производится по следующей формуле (3):

$$V_k = \frac{\text{Суммарная оценка безопасности производственного оборудования по каждому из } n\text{-требований}}{10}. \quad (3)$$

65. Документационная оценка безопасности производственного оборудования, т.е. показатель D_k по каждому оборудованию с заполнением Протокола (раздел 3) определяется на основании документационного анализа по следующим 4-м критериям:

1) соответствие производственного оборудования сроку эксплуатации согласно даты ввода в эксплуатацию и предусмотренного технической документацией срока эксплуатации;

2) наличие технической документации (паспорт, регламент, инструкция и т.п.);

3) наличие эксплуатационной документации (инструкции по эксплуатации);

4) наличие документации по подтверждению поверки производственного оборудования (акты поверки).

66. Показатель D_k по каждому наименованию производственного оборудования, которое относится к k -ой профессии, определяется от 1 до 5 в соответствии с установленными критериями к документации. В том случае, если все требования выполнены - 1, если не выполнено одно требование – 2, если не выполнены два требования – 3, если не выполнены три требования – 4, если все четыре требования не выполнены – 5.

67. Расчет показателя D_k (по k -профессии) производится путем суммирования оценки безопасности по каждому виду производственного оборудования, которое находится в зоне рабочего места данной профессии по следующей формуле (4):

$$D_k = \frac{\text{Суммарная документационная оценка безопасности по каждому оборудованию}}{\text{Количество производственного оборудования, которое относится к } k\text{-ой профессии}}. \quad (3)$$

68. Оценка *обеспеченности средствами индивидуальной защиты* проводится для выявления профессий (структурных подразделений), по которым наличие СИЗ не обеспечено в соответствии с установленными требованиями.

69. Оценка обеспеченности средствами индивидуальной защиты (показатель Z_k) по каждой профессии с заполнением Протокола (раздел 4), определяется по следующим 3-м критериям:

- 1) наличие СИЗ в соответствии с установленными нормами их выдачи;
- 2) наличие нормативно-технической документации на выдачу СИЗ с указанием нормы;
- 3) наличие сертификатов качества на использование СИЗ.

70. Показатель Z_k обеспеченности средствами индивидуальной защиты по каждому наименованию СИЗ, которое относится к k -ой профессии, определяется от 1 до 5 в соответствии с установленными критериями к СИЗ: в том случае, если не выдача СИЗ не требуется - 1, если все требования выполнены - 2, при невыполнении одного требования - 3, при невыполнении двух требований - 4, при невыполнении всех трех требований - 5.

71. Расчет *оценки обеспеченности средствами индивидуальной защиты* $r_{\text{СИЗ}}^k$ (по k -профессии) производится путем суммирования показателя обеспеченности средствами индивидуальной защиты по каждому из СИЗ, которыми должен быть обеспечен работник данной профессии (формула 4):

$$r_{\text{СИЗ}}^k = \frac{\text{Суммарная оценка обеспеченности по каждому наименованию СИЗ}}{\text{Количество СИЗ, которое относится к } k\text{-ой профессии}}. \quad (4)$$

72. Оценка риска заболеваемости проводится для выявления профессий (профессиональных групп), характеризующихся наличием функциональных изменений в организме работников под воздействием вредных и/или опасных производственных факторов.

73. Оценка риска заболеваемости проводится на основании данных Журнала регистрации листов нетрудоспособности работников по форме 7, содержащей следующие сведения: ФИО, наименование профессии, наименование структурного подразделения, код рабочего места, пол, возраст, код болезни по МКБ10, наименование диагноза заболевания, вид временной нетрудоспособности (травма или заболевание), режим лечения (амбулаторно или стационарно), период нетрудоспособности и общее количество дней нетрудоспособности.

74. Оценка риска заболеваемости определяется согласно установленной градации степени риска в зависимости от следующих критериев состояния здоровья:

- суммарная продолжительность временной утраты нетрудоспособности (суммирование всех дней нетрудоспособности);
- количество случаев острых респираторных вирусных инфекций в год (прямой подсчет имеющихся случаев заболевания с данным диагнозом);
- наличие хронических заболеваний (таблица 2).

Таблица 2 – Градация степени риска заболеваемости на основе критериев состояния здоровья

Степень риска	Критерии состояния здоровья		
	Суммарная продолжительность временной утраты нетрудоспособности	Количество случаев острых респираторных вирусных инфекций в год	Наличие хронических заболеваний
1	Не более 7 дней в год	Не более 1 раза в год	Нет
2	Не более 14 дней в год	Не более 2-х раз в год	Нет
3	Не более 21 дня в год	Не более 3-х раз в год	Есть
4	Более 21 дня в год	Более 3-х раз в год	Есть
5	При наличии зарегистрированных профессиональных заболеваний		

75. В случае, если работник в течение отчетного периода не имел листов нетрудоспособности, ему устанавливается 1 степень риска.

76. Все данные по заболеваемости заносятся в Протокол (раздел 5) с указанием соответствующей степени риска по работникам каждой профессии, (раздел 5.1).

77. **Оценка заболеваемости** (r_3^k) (по k-профессии) рассчитывается как отношение суммарной оценки риска заболеваемости по каждому работнику, который относится к данной профессии, к общему количеству работников данной профессии по следующей формуле (6):

$$r_3^k = \frac{\text{суммарная оценка риска заболеваемости по работникам k-профессии}}{\text{количество работников k-профессии}}. \quad (6)$$

78. **Индивидуальный профессиональный риск** ($R_{\text{инд}}^k$) на основании 5-и показателей (степень вредности условий труда ($r_{\text{вр}}^k$), степень травмоопасности условий труда ($r_{\text{оп}}^k$); степень безопасности производственного оборудования ($r_{\text{по}}^k$); степень обеспеченности СИЗ ($r_{\text{сиз}}^k$); степень заболеваемости (r_3^k) определяется по формуле (7)

$$R_{\text{инд}}^k = 0,7 * (r_{\text{вр}}^k + r_{\text{оп}}^k)/2 + 0,2 * (r_{\text{по}}^k + r_{\text{сиз}}^k)/2 + 0,1 * r_3^k \quad (7)$$

79. Все полученные данные по каждой профессии вносятся и заполняют в Реестр индивидуального и интегрального профессионального риска по форме ОР-2 (приложение 6).

80. **Интегральный показатель степени профессионального риска** по i-ому структурному подразделению ($R_{\text{инт}}^i$) с учетом удельного веса каждой профессии (B_k) определяется по формуле (8)

$$R_{\text{инт}}^i = \sum_{k=1}^S B_k R_{\text{инд}}^k, \quad (8)$$

где s – количество профессий в i-ом структурном подразделении предприятия,

V_k – удельный вес k – профессии в профессионально-квалификационной структуре предприятия,

$R_{\text{инд}}^k$ – индивидуальный показатель профессионального риска по k – профессии.

81. Интегральный показатель степени профессионального риска по предприятию (R) определяется на основе интегрального показателя профессионального риска по i -ому структурному подразделению ($R_{\text{инт}}^i$) с учетом удельного веса каждого структурного подразделения (α_i)

$$R_{\text{инт}}^i = \sum_{k=1}^m \alpha_k R_{\text{инт}}^k, \quad (9)$$

где m – количество структурных подразделений предприятия,

α_i – удельный вес i -го структурного подразделения,

$R_{\text{инт}}^i$ – интегральный показатель степени профессионального риска по k -му структурному подразделению.

82. Градация интегрального и индивидуального рисков предусматривает 5 степеней: 1 степень (допустимый), 2 степень (низкий), 3 степень (средний), 4 степень (высокий), 5 степень (очень высокий).

7. Ранжирование профессиональных рисков

83. Ранжирования рисков по профессиям и занимаемым рабочим местам необходимо для определения приоритетности и направленности корректирующих (предупреждающих) мер.

84. Решение о приоритетности корректирующих мер принимается на основе ориентировочной границы принятия мер, согласно которой:

- допустимый риск (1 степень) не предполагает проведения корректирующих мер;

- низкий риск (2 степень) предполагает проведение корректирующих мер, не требующих значительных затрат;

- средний риск (3 степень) требует проведения корректирующих мер по снижению риска в течении 6 месяцев после оценки риска;

- высокий риск (4 степень) требует проведения корректирующих мер в кратчайшие сроки. В случае, когда есть возможность прервать работу, нужно это сделать и возобновить работу после проведения корректирующих мер. В противном случае, если работу невозможно прервать, смягчение рисков необходимо осуществить в течении 1 месяца, обеспечив работников средствами индивидуальной защиты;

- очень высокий риск (5 степень) требует приостановления работ и проведения корректирующих мер по устранению риска.

85. С учетом ориентировочной границы принятия мер, в первую очередь, следует обратить внимание на профессии с наиболее высокими рисками, затем охватить коррекцией все остальные профессии, снижая риски до допустимого уровня.

8. Корректирующие меры

86. На основе результатов оценки ПР ответственными лицами по БиОТ предприятия определяются корректирующие меры.

87. Корректирующие меры с учетом характера риска классифицируются на меры, направленные на:

- устранение рисков и вывода его на допустимую степень;
- снижение риска и вывода его на более низкую степень;
- принятие риска с предоставлением гарантий по сохранению трудоспособности работника (дополнительного трудового отпуска, сокращенной продолжительности рабочего времени, повышенного размера оплаты труда).

Данные подходы могут применяться комбинированно.

88. Выбор корректирующих мер осуществляется

1) с учетом оценки эффективности мер по

- улучшению условий труда,
- снижению показателей производственного травматизма, профзаболеваемости и общей заболеваемости,
- снижения численности работников, занятых во вредных условиях труда;
- снижения величины негативных последствий;
- охвата работающих в зоне профессионального риска.

2) с учетом нормативно-правовой необходимости (приведение в соответствие с требованиями НПА).

89. Результативность мер оценивается с позиции сложности ее проведения с учетом возможности выполнения собственными силами, незначительные финансовые и временные затраты.

90. Эффективность корректирующих мер (в пределах от 1 до 9) устанавливается исходя из балльной оценки с учетом результативности и сложности планируемых мер, каждая из которых оценивается от 1 до 3 (таблица 3.)

Таблица 3- Критерии эффективности корректирующей меры

Результативность мер	Сложность меры		
	Значительные финансовые и временные затраты, невозможность выполнения собственными силами	Незначительные финансовые затраты, но длительное время на выполнение	Незначительные финансовые и временные затраты, возможность выполнения собственными силами
	1	2	3
1	Эффективность (1). Мера не проводится.	Эффективность (2). Поиск более эффективного способа	Эффективность (3). Просто, но имеет не высокий результат
2	Эффективность (2) Поиск более эффективного способа.	Эффективность (4). Непросто, но результативно	Эффективность (6). Просто и результативно
3	Эффективность (3) Сложно, но очень результативно.	Эффективность (6). Непросто, но очень результативно.	Эффективность (9). Просто и очень результативно.

91. Корректирующие меры относятся:

- к обязательным, если эффективность определяется в пределах от 6 до 9 баллов;

- к рекомендуемым, если эффективность от 2 до 4 баллов.

Если эффективность менее 2 баллов корректирующие меры не проводятся.

92. Корректирующие меры должны быть представлены в Плане мероприятий по управлению профессиональным рисками по форме КМ-1 (Приложение 7).

93. Наиболее эффективными являются корректирующие меры, направленные на устранение опасностей физического воздействия.

94. К корректирующим мерам *в отношении опасных работ и профессий* рекомендуется отнести: использование методик, инструкций или утвержденных методов работы в зонах повышенной опасности; применение необходимого оборудования; ограничение зон, в которых допускается использование опасных материалов; обеспечение безопасных условий хранения опасных материалов и контроль доступа к опасным материалам; экранирование опасных материалов, обучение и др.

95. *Корректирующими мерами при использовании производственного оборудования могут быть:* регулярное техническое обслуживание и ремонт оборудования, его проверка и испытание в целях предотвращения условий, угрожающих безопасности; проверка состояния зданий, сооружений, помещений, управление движением; наличие, контроль и техническое обслуживание средств коллективной и индивидуальной защиты; проверка и испытание систем защиты от падений, систем обеспечения электробезопасности, спасательного оборудования, системы блокирующих выключателей, оборудования для обнаружения и тушения пожара, устройств для контроля облучения, системы вентиляции и др.

96. *Корректирующими мерами общего характера* являются: поддержание чистоты и порядка в помещении; актуальное состояние планов действий в аварийных ситуациях; наблюдение за состоянием здоровья работника и программы медицинского обследования; обучение, повышение квалификации, инструктирование, информирование и консультирование об опасностях и профессиональных рисках на рабочих местах работников, и др.

97. План, утвержденный руководством, определяет ответственность закрепленных лиц в отношении своевременной организации проведения мер по управлению рисками. В случае необходимости для выполнения мер привлекаются все подразделения предприятия организации.

9. Контроль и мониторинг системы управления профессиональными рисками

98. Система управления ПР предусматривает обязательное проведение мониторинга профессиональных рисков, в том числе, результатов реализации установленных корректирующих мер. Мониторинг осуществляют ответственные лица предприятия на систематической основе не менее одного раза в год,

99. Мониторинг включает в себя проверку выполнения всех установленных процедур по управлению ПР. Проверка осуществляется на основе сбора

информации и изучения первичных материалов. Проверяется ведение документации в соответствии с формами, условиями ее хранения. Проводится оценка выполнения требований нормативных правовых актов, инструкций, планов предприятия, в том числе корректирующих мер. При необходимости проводятся качественные и количественные измерения. Результаты мониторинга оформляются в произвольном виде с указанием выполнения основных процедур системы управления ПР.

100. Мониторинг рекомендуется проводить на основе анализа результатов оценки ПР по установленным формам, используя:

- форму АР-1 для анализа вредности условий труда с выявлением профессий, которые больше всего находятся под воздействием выявленных вредных производственных факторов, а также выявления ведущих вредных производственных факторов на предприятии;
- форму АР-2 - для анализа травмоопасности условий труда с выявлением профессий, которые больше всего находятся в зоне возможного воздействия опасных производственных факторов, а также выявления ведущих опасных производственных факторов на предприятии;
- форму АР-3 - для анализа безопасности производственного оборудования с выявлением профессий, по которым необходимо обеспечить безопасность в первую очередь по
- форму АР-4 - для анализа обеспеченности средствами индивидуальной защиты с выявлением профессий, по которым необходимо обеспечить СИЗ в первую очередь;
- форму АР-5 - для анализа заболеваемости с выявлением профессий, которые имеют значимые признаки воздействия вредных производственных факторов, а также выявления ведущих профессионально обусловленных заболеваний на предприятии.

101. Взаимодействие в системе управления профессиональными рисками предусматривает коллективную ответственность в обеспечении безопасных условий труда между представителями всех сторон трудовых отношений - государства, работника и работодателя, а также представителей других заинтересованных сторон.

102. Государственное регулирование посредством нормативно-правовых механизмов должно быть направлено на обеспечение реализации прав работников на безопасные условия труда, стимулирование работодателей к улучшению условий труда. Уполномоченный государственный орган по труду регламентирует деятельность экспертных организаций, которых наделяет правом проведения оценки профессиональных рисков и строго контролирует их деятельность, координирует деятельность страховых организаций, осуществляющих страхование.

103. Отчет по результатам оценки профессиональных рисков, который формируется экспертной организацией необходимо оформлять в соответствии с формой ОР-3 (Приложение 8).

104. Важным участником системы управления профессиональными рисками является государственная инспекция по труду, которая в рамках инспекционного контроля должна проверять на предприятии выполнение всех

требований законодательства РК, в том числе по оценке и управлению профессиональными рисками.

105. Проведение мониторинга профессиональных рисков, обучение и консультирование по вопросам охраны труда и управление ПР рекомендуется возложить на РГКП РНИИОТ МТСЗН РК. Институт имеет в наличии соответствующий высококвалифицированный персонал и материально-техническую базу.

106. Управление профессиональными рисками непосредственно на предприятии заключается в проведении всех установленных процедур, в том числе планирования, идентификации и оценки профессиональных рисков, реализации корректирующих мер и оценки их эффективности, контроля и мониторинга рисков.

10. Документирование процесса управления профессиональными рисками.

107. Для функционирования системы управления профессиональными рисками должно быть обеспечено ведение документации, соответствующей текущему периоду в достаточном объеме для подтверждения.

108. Все документы, перечисленные в Перечне необходимой информации необходимо вести и хранить в установленном месте.

109. Для учета листов нетрудоспособности вести рекомендуется соответствующий журнал, типовая форма которого представлена в приложении 10.

110. Рекомендуемый перечень документации системы управления профессиональными рисками состоит из следующих документов:

- 1) Перечень исходной информации и первичных материалов (приложение 1);
- 2) Классификатор производственных факторов (Приложение 2);
- 3) Профессионально-квалификационная структура предприятия – форма ИР1 (Приложение 3);
- 4) Реестр производственных факторов по структурному подразделению - форма ИР2 (Приложение 4);
- 5) Реестр производственных факторов по предприятию – форма ИР-3 (Приложение 4);
- 6) Протокол оценки профессионального риска (индивидуального) - форма ОР1 (Приложение 5);
- 7) Реестр индивидуального и интегрального профессионального риска – форма ОР2 (Приложение 6);
- 8) План мероприятий по управлению профессиональными рисками – форма КМ1 (Приложение 7);
- 9) Отчет по результатам оценки профессиональных рисков - форма ОР3 (Приложение 8);
- 10) Анализ результатов оценки профессиональных рисков – форма М1 (Приложение 9);
- 11) Журнал регистрации листов нетрудоспособности – форма ОР05 (Приложение 10).

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Перечень исходной информации и первичных материалов

№ п/п	Наименование документа	Содержание исходной информации
1	Юридические документы предприятия (устав, свидетельство о регистрации, штатное расписание предприятия, организационную структуру) и т.п.	Данные по видам деятельности предприятия, количестве структурных подразделения, контингент работников и профессий предприятия, соотношение количества профессий в структуре предприятия (удельный вес)
2	Нормативно-правовые акты, регламентирующие трудовую и производственную деятельность работников на предприятии	Данные о производственном процессе и оборудовании, проводимые работы на рабочих местах
3	Материалы аттестации производственных объектов по условиям труда, карта аттестации рабочих мест (экспертная ведомость) и т.п.	Данные о наличии вредных и/или опасных производственных факторов, их уровнях превышения гигиенических нормативов, о численности занятых работников во вредных условиях труда (ВУТ).
4	Данные о несчастных случаях, произошедших на предприятии (акты Н1), акты расследования	Данные о травматизме, его причинах и обстоятельствах несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью.
5	Статистическая отчетность по условиям труда: форма 1Т, 7 ТПЗ и т.п.	- Данные о численности занятых работников на предприятии, в том числе во вредных условиях труда (ВУТ), под воздействием неблагоприятных факторов; - Данные о производственном травматизме, причинам, видам травм по каждому несчастному случаю, связанному с трудовой деятельностью
6	Техническая документация по СИЗ (сертификат качества), нормы выдачи, личная карточка работника, журналы учета выдачи СИЗ, листы учета и т.п.	Данные об обеспеченности и качестве выданных СИЗ
7	Перечень оборудования, техническая документация оборудования, паспорт оборудования, график распределения обязанностей по обслуживанию оборудования и устройств, наряд допуск по работе с оборудованием, акт поверки оборудования, технический паспорт по эксплуатации	Данные о производственном оборудовании на предприятии, средствах коллективной защиты, соблюдения требований безопасности.
8	Должностные инструкции работника, инструкции по технике безопасности.	Данные о травмоопасности трудового процесса.
9	Листы нетрудоспособности работников, акты медосмотров, статистическая отчетность по заболеваемости (форма № 16-вн)	Данные о заболеваемости работников предприятия,

10	Документ о действующей СУОТ на предприятии	Данные о СУОТ на предприятии
11	Планы мероприятий и отчеты по ОТ и ТБ	Данные о планируемых и фактически проводимых мероприятиях по охране труда на предприятии (на модернизацию оборудования, реконструкцию, капитальный и текущий ремонт, оздоровительные мероприятия, обучение персонала, т.д.)
12	Список работников, получающих гарантии	Перечень профессий, имеющих право на получение гарантий: дополнительный трудовой отпуск, сокращение продолжительности рабочего времени, повышенный размер оплаты труда, ЛПП (лечебно-профилактическое питание), обязательные профессиональные пенсионные взносы (ОППВ).
13	Договор о страховании работников	Данные о страховании работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Классификатор производственных факторов

Код фактора	Наименование производственных факторов
М	Производственные факторы механического воздействия на организм работника
М1	1. Падение в рабочей зоне
М1.1	Падение работника с высоты (при строительных работах, возведении зданий, сооружений, в колодезь, и т. д.)
М1.2	Падение работника при передвижении (с одной точки до другой)
М1.3	Падение, обрушение, обвал предметов (материалов, горной породы и т.д.) на работника
М1.4	Падение, разрушение зданий, сооружений и их элементов
М2	2. Дорожно-транспортное происшествие
М2.1	Наезд транспортного средства при передвижении по территории предприятия
М2.2	Аварии на транспорте
М3	3. Воздействие производственных механизмов, машин и частей оборудования
М3.1	Воздействие движущихся и вращающихся частей оборудования, механизмов, машин (удары, захваты, сдавливания)
М3.2	Воздействие элементов конструкции производственного оборудования, которые имеют острые углы, кромки, заусенцы и неровные поверхности, также, воздействие высокой и низкой температуры поверхности оборудования при движении работника
М4	4.Электробезопасность
М4.1	Поражение электрическим током
М5	5. Пожаро- и взрывобезопасность
М5.1	Угроза пожара или взрыва (трение или повышенное давление), в том числе вызванный электричеством
Ф	Производственные факторы физического воздействия на организм работника
Ф1	1. Микроклимат
Ф1.1	Температура воздуха
Ф1.2	Скорость движения воздуха
Ф1.3	Относительная влажность воздуха
Ф1.4	ТНС-индекс
Ф1.5	Давление
Ф1.6	Тепловое излучение
Ф2	2. Излучения
Ф2.1	Неионизирующие электромагнитные поля и излучения
Ф2.2	Радиация
Ф2.3	Инфракрасное излучение
Ф2.4	Ультрафиолетовые излучения
Ф2.5	Лазерное излучение
Ф2.6	Рентгеновское излучение
Ф3	3. Виброакустические факторы
Ф3.1	Шум
Ф3.2	Вибрация (общая и локальная)
Ф3.3	Инфразвук
Ф3.4	Ультразвук
Ф4	4.Освещенность

Ф4.1	Недостаточная освещенность рабочей зоны
Ф4.2	Повышенная яркость света
Ф5	5. Аэрозольный состав воздуха
Ф5.1	Высоко и умереннофиброгенные аэрозоли
Ф5.2	Слабофиброгенные аэрозоли
Х	Производственные факторы химического воздействия на организм работника
Х1	Вредные вещества 1-4 классов
Х2	Вещества опасные для развития острого отравления (остронаправленные и раздражающие)
Х3	Канцерогены
Х4	Аллергены (высоко- и умеренно- опасные)
Х5	Противоопухолевые средства, гормоны
Х6	Наркотические анальгетики
Х7	Неорганические вещества
Б	Производственные факторы биологического воздействия на организм работника
Б1	Патогенные микроорганизмы
Б2	Другие виды микроорганизмов (растения и животные)
П	Производственные факторы психофизиологического воздействия на организм работника
П1	Тяжесть труда
П2	Напряженность труда

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Форма ИР1

НАИМЕНОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

ПРОФЕССИОНАЛЬНО-КВАЛИФИКАЦИОННАЯ СТРУКТУРА
ПРЕДПРИЯТИЯ

Год _____

№	Наименование категории деятельности	Наименование структурного подразделения	Профессия *	Численность работников			Удельный вес**
				Списочная	Фактическая		
					всего	из них женщин	
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Административная деятельность						
	...						
II	Производственная деятельность						
	...						
III	Вспомогательная деятельность						
	...						
	ИТОГО						

*указывается профессия или профессиональная группа

**удельный вес рассчитывается как отношение численности работников по каждой профессии к общей численности работников предприятия.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

Инструкция к заполнению: При заполнении Реестра по форме ИР-2 рекомендуется соблюдать следующие требования: в 1-ой графе ставится код исследуемой профессии структурного подразделения, во 2-ой графе - наименование профессии (должности); в 3, 4, 5-ой графе обозначаются коды опасностей и их наименования, присущие трудовой деятельности по данной профессии (должности).

Форма ИР2

НАИМЕНОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

РЕЕСТР

производственных факторов по _____,
наименование подразделения

по _____ деятельности
наименование

Год _____

Производственный, технологический процесс	Наименование профессии (должности)	Количество работников	Код фактора	Наименование фактора
1	2		3	4

Руководитель структурного подразделения _____
подпись _____ ФИО
« ____ » _____ 20 ____ г.

Форма ИР3

НАИМЕНОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

РЕЕСТР производственных факторов

Год _____

№	Производственный, технологический процесс	Структурное подразделение	Наименование профессии (должности)	Количество работников	Код фактора
1	2	3	4	5	6
I Административная деятельность					
II Производственная деятельность					
III Вспомогательная деятельность					

Ответственный лицо по ОТ и ТБ _____
подпись _____ ФИО
« ____ » _____ 20 ____ г.

ПРОТОКОЛ
оценки профессионального риска (индивидуального)
№ _____ от « _____ » _____ 20 ____ года

1	Наименование предприятия	
2	Наименование структурного подразделения	
3	Вид деятельности/ Категория персонала	
4	Наименование профессии/должности/ рабочего места (код профессии)	
5	Контингент работников, которые относятся к профессии/должности/ рабочему месту	
6	Форма организации труда	
7	Тип производства	
8	Количество производственного оборудования	
9	Перечень основного производственного оборудования	
10	Используемые сырье, материалы и т.п.	

1. Оценка вредности условий труда(вредности производственных факторов)

№	Вид фактора	Наименование фактора	Код фактора	Состояние фактора			Класс условий труда	Баллы	Примечание
				норма (ПДК/ПДУ)	факт	абс/отн.*			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Физические		Ф1						
			...						
2	Химические		X1						
			...						
3	Биологические		Б1						
			Б2						
4	Психофизиологические		П1						
			П2						
Балльная оценка условий труда, итог									
Степень вредности производственных факторов									

*абс/отн – в случае выявления несоответствия фактического значения фактора установленному гигиеническому нормативу (ПДК/ПДУ) указывается различие в абсолютном (на сколько?) и относительном (во сколько?) выражении.

2. Оценка травмоопасности условий труда (опасности производственных факторов)

№	Виды выполняемых работ	Производственные факторы механического воздействия на организм работника										Сумма, итого
		М 1.1	М 1.2	М 1.3	М 1.4	М 2.1	М 2.2	М 3.1	М 3.2	М 4.1	М 5.1	
Сумма, итого												
Бальная оценка травмоопасности, итого*												
Сведения о несчастных случаях												
Дата:	***	Кол-во пострадавших					***	Исход		***		
Степень травмоопасности условий труда												

*рассчитывается как отношение суммы к количеству выполняемых работ

3. Оценка безопасности производственного оборудования

№ п/п	Наименование оборудования	Критерии документированной оценки						Оценка безопасности производственного оборудования		
		Дата ввода в эксплуатацию оборудования	Срок эксплуатации, лет	Соответствие сроку эксплуатации	Наличие документации			Документированная оценка	Визуально-техническая оценка	Итого
					Техническая	Эксплуатационная	Поверочная			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Степень безопасности производственного оборудования, итого										

3.1 Визуально-техническая оценка безопасности производственного оборудования

№	Требования к конструкции оборудования и его отдельным частям	Требования к средствам защиты	Оценка безопасности
1	2	3	4
1	Исключена разрушающая нагрузка на производственное оборудование и его отдельных частей	Оснащение устройствами, предотвращающими возникновение разрушающих нагрузок	
2	Исключена возможность падения (опрокидывания) и самопроизвольного смещения оборудования	Наличие средств и методов закрепления оборудования и его частей	
3	Исключено падение или выбрасывание предметов (например, инструмента, заготовок, обработанных деталей, стружки), а	Наличие защитных ограждений (кожухи, щиты, козырьки, барьеры и экраны)	

	также выбросов смазывающих, охлаждающих и других рабочих жидкостей		
4	Исключена возможность воздействия движущихся частей производственного оборудования	Наличие защитных ограждений, чтобы исключить возможность контакта с ними работника или предусмотрены сигнализация, сигнальные цвета, знаки безопасности и органы управления аварийной остановки	
5	Исключена возможность возникновения опасности при полном или частичном самопроизвольном прекращении, восстановлении подачи энергии для конструкции зажимных, захватывающих, подъемных и загрузочных устройств или их приводов	Наличие защитных ограждений, чтобы исключить возможность контакта с ними работника или предусмотрены сигнализация, сигнальные цвета, знаки безопасности и органы управления аварийной остановки	
6	Элементы конструкции производственного оборудования имеют острые углы, кромки, заусенцы и неровные поверхности	Предусмотрены меры защиты работающих	
7	Исключена возможность травмоопасности от производственного оборудования и его отдельных частей (трубопроводы гидро-, паро-, пневмосистем, предохранительные кабели и др.), действующих при помощи гидравлической, пневматической энергии, энергии пара	Защищены ограждениями или расположены так, чтобы предотвратить их случайное повреждение работающим или средствами технического обслуживания, наличие маркировок в соответствии с монтажными схемами, блокировочные замки и фиксаторы	
8	Исключена возможность самопроизвольного ослабления или разъединения креплений сборочных единиц и деталей, а также перемещение подвижных частей за пределы, предусмотренные конструкцией	Наличие в органах управления производственным оборудованием средств экстренного торможения и аварийной остановки (выключения)	
9	Исключена вероятность возникновения пожаровзрывоопасности	Наличие предупредительной сигнализации, системы пожаротушения, аварийной вентиляции, герметической оболочки, аварийного слива горючих жидкостей и стравливания горючих газов	
10	Исключена вероятность возникновения электроопасности	Наличие ограждений, заземление, зануление, изоляция токоведущих частей, защитное отключение	
	Визуально-техническая оценка безопасности производственного оборудования, итога		

4. Оценка обеспеченности средствами индивидуальной защиты

№ п/п	Наименование СИЗ	ГОСТ	Норма выдачи на год (ед.)	Наличие СИЗ по факту	Документация			Оценка об- ти СИЗ
					Соответ- ствие Нормам (0/1)	Наличие сертификата качества (0/1)	Наличие докумен- тации (0/1)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Степень обеспеченности средствами индивидуальной защиты, итого								

5. Оценка заболеваемости

№ п/п	Количество работников	Количество работников, которым установлена степень риска заболеваемости					Оценка заболеваемости
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8
Степень заболеваемости. итого							

5.1. Оценка заболеваемости по работникам

№ п/п	ФИО	Критерии оценки здоровья			Оценкариска заболеваемост и по работнику
		Суммарная продолжительнос ть ВУТ*	Количество случаев ОРВИ	Наличие хронических заболеваний	

*ВУТ - временная утрата трудоспособности, ОРВИ – острые респираторные вирусные инфекции

6. Расчет степени оценки индивидуального профессионального риска

№ п/п	Наимено- вание	Оценка					Степень риска
		вредности условий труда	травм опасности условий труда	безопасности производственного оборудования	обеспеченн ости СИЗ	Заболева- емости	
	Профессии/ должности						
	ВСЕГО						

Заключение экспертной организации: _____

Степень профессионального риска: _____

Наименование экспертной организации: _____

Руководитель экспертной организации: _____ ФИО, дата
подпись

С результатами оценки профессионального риска ознакомлен (ы):

_____ ФИО, дата
подпись

_____ ФИО, дата
подпись

ПРИЛОЖЕНИЕ 6

Форма ОР2

НАИМЕНОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

РЕЕСТР

индивидуального и интегрального профессионального риска

Год _____

№ п/п	Наименование вида деятельности, структурного подразделения, профессии/ должности)	Количество работников	Удельный вес	Оценка					Степень риска
				вредности условий труда	травм опасности и условий труда	безопасности производствен- ного оборудования	обеспечен- ности СИЗ	Заболелости	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Административная деятельность								
	Структурное подразделение								
	Профессии/должности								
II	Производственная деятельность								
	Структурное подразделение								
	Профессии/должности								
II I	Вспомогательная деятельность								
	Структурное подразделение								
	Профессии/должности								
	ВСЕГО		100%						

Ответственное лицо по ОТ и ТБ _____

подпись _____ ФИО _____

« _____ » _____ 20 ____

г. _____

ПРИЛОЖЕНИЕ 7

Форма КМ1

НАИМЕНОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

ПЛАН
мероприятий по управлению профессиональными рисками

Год _____

Структурное подразделение	Профессия	Степень риска и текущее состояние	Корректирующие меры	Степень риска и ожидаемые результаты	Ответственные лица	Мониторинг выполнения

Ответственное лицо по ОТ и ТБ

_____ подпись

_____ ФИО

« ____ » _____ 20 ____ г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 8

Форма ОРЗ

НАИМЕНОВАНИЕ ЭКСПЕРТНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

СОГЛАСОВАНО

Руководитель
предприятия

ФИО
«__» _____ 20__ г.

УТВЕРЖДАЮ

Руководитель
экспертной организации

ФИО
«__» _____ 20__ г.

Представитель работников

ФИО
«__» _____ 20__ г.

ОТЧЕТ

**по результатам оценки профессиональных рисков
наименование предприятия**

Астана 2017 год

1. Общие положения

Экспертная организация:				
Адрес организации				
Основание проведения оценки профессиональных рисков				
Полное и сокращенное наименование предприятия				
Организационно-правовая форма				
Юридический адрес				
Фактический адрес				
Вид экономической деятельности по общему классификатору видов экономической деятельности (ОКЭД)/ Класс профессионального риска				
Показатели профессионально-квалификационной структуры предприятия	Количество профессий	Численность работников	Количество структурных подразделений	Степень риска
ВСЕГО по предприятию, в том числе:				
Административная деятельность				
Производственная деятельность				
Вспомогательная деятельность				

Анализ вредности условий труда (производственных факторов)³

3. Ф1 Микроклимат: Ф1.1 Температура воздуха; Ф1.2 Скорость движения воздуха; Ф1.3 Относительная влажность воздуха; Ф1.4 ПНс-индекс; Ф1.5 Давление; Ф1.6 Тепловое излучение; Ф2 Излучения: Ф2.1 Ионизирующие электромагнитные поля и излучения; Ф2.2 Радиация; Ф2.3 Инфракрасное излучение; Ф2.4 Ультрафиолетовые излучения; Ф2.5 Лазерное излучение; Ф2.6 Рентгеновское излучение; Ф3 Виброакустические факторы: Ф3.1 Шум; Ф3.2 Вибрация (общая и локальная); Ф3.3 Инфразвук; Ф3.4 Ультразвук; Ф4.1 Недостаточная освещенность рабочей зоны; Ф4.2 Повышенная яркость света; Ф5.1 Аэрозольный состав воздуха; Ф5.2 Высокий и умереннофибриогенные аэрозоли; Ф5.3 Сильнофибриогенные аэрозоли; Ф5.4 Аллергены (Х4.1 Высоко- и Х4.2 умеренно-опасные); Х5 Противополуховые средства, гормоны; Х6 Наркотические вещества; Б1 Патогенные микроорганизмы; Б2 Другие виды микроорганизмов (растения и животные); П1 Тяжелый труд; П2 Напряженная работа; П3 Тяжелые условия.

1. Анализ травмоопасности условий труда (производственных факторов)

№	Структурное подразделение	Наименование профессии (должности)	Количество работников	Виды факторов (риска) травмирования (коды)										Степень травмо-опасности трудового процесса	R _{тр}	K _ч НС	Оценка травмо-опасности
				М 1.1	М 1.2	М 1.3	М 1.4	М 2.1	М 2.2	М 3.1	М 3.2	М 4.1	М 5.1				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I Административная деятельность																	
II Производственная деятельность																	
III Вспомогательная деятельность																	

2. Анализ безопасности производственного оборудования

№ п/п	Структурное подразделение	Наименование профессии (должности)	Количество работников	Наименование оборудования	Критерии документированной оценки						Оценка безопасности производственного оборудования			
					Дата ввода в эксплуатацию	Срок эксплуатации, лет	Соответствие сроку эксплуатации	Наличие документации		Повероч- ная				
								Техничес- кая	Эксплуата- ционная (наличие инструкций по эксплуатации)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
I Административная деятельность														
II Производственная деятельность														
III Вспомогательная деятельность														

3. Анализ обеспеченности средствами индивидуальной защиты

№ п/п	Структурное подразделение	Наименование профессии (должности)	Количество работников	Наименование СИЗ	Норма выдачи на год (ед.)	Наличие СИЗ по факту	Документация			Оценка об-ти СИЗ	Примечание
							Соответствие Нормам (0/1)	Наличие сертификата качества (0/1)	Наличие документации (0/1)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Административная деятельность											
II Производственная деятельность											
III Вспомогательная деятельность											

4. Анализ заболеваемости

№ п/п	Наименование структурного подразделения	Наименование профессии (должности)	Количество работников	Удельный вес профессии	Количество работников, которым установлена степень риска заболеваемости					Степень риска заболева- емости по профессии	Степень риска заболеваемости по профессии с учетом удельного веса	Степень риска заболева- емости по структурному подразде- лению
					1	2	3	4	5			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I Административная деятельность												
II Производственная деятельность												
III Вспомогательная деятельность												

ПРИЛОЖЕНИЕ 10

Форма ОР05

НАИМЕНОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

ЖУРНАЛ
регистрации листов нетрудоспособности

№ п/ п	ФИО	Наименование профессии	Наименование структурного подразделения	Вид деятельности	Вид временной нетрудоспособности* (Тр/З)	Период нетрудос- пособности	Общее количество о дней нетрудос- пособнос- ти	Код болезни по МКБ-10	Наимено- вание диагноза/ заболе- вание	Пол	Возраст	Режим лечения	Примечание
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Примечание:

столбец 5: указывается А, если работник относится к административно-управленческому, П, если к производственному, В, если к вспомогательному персоналу;

столбец 5: указывается Тр, если имеет место травма, З, если имеет место заболевание;

столбец 6: указывается период нетрудоспособности какого числа и по какое число включительно в формате дд/мм/гг.;

столбец 13: указывается А, если амбулаторное лечение, С - стационарное лечение.

